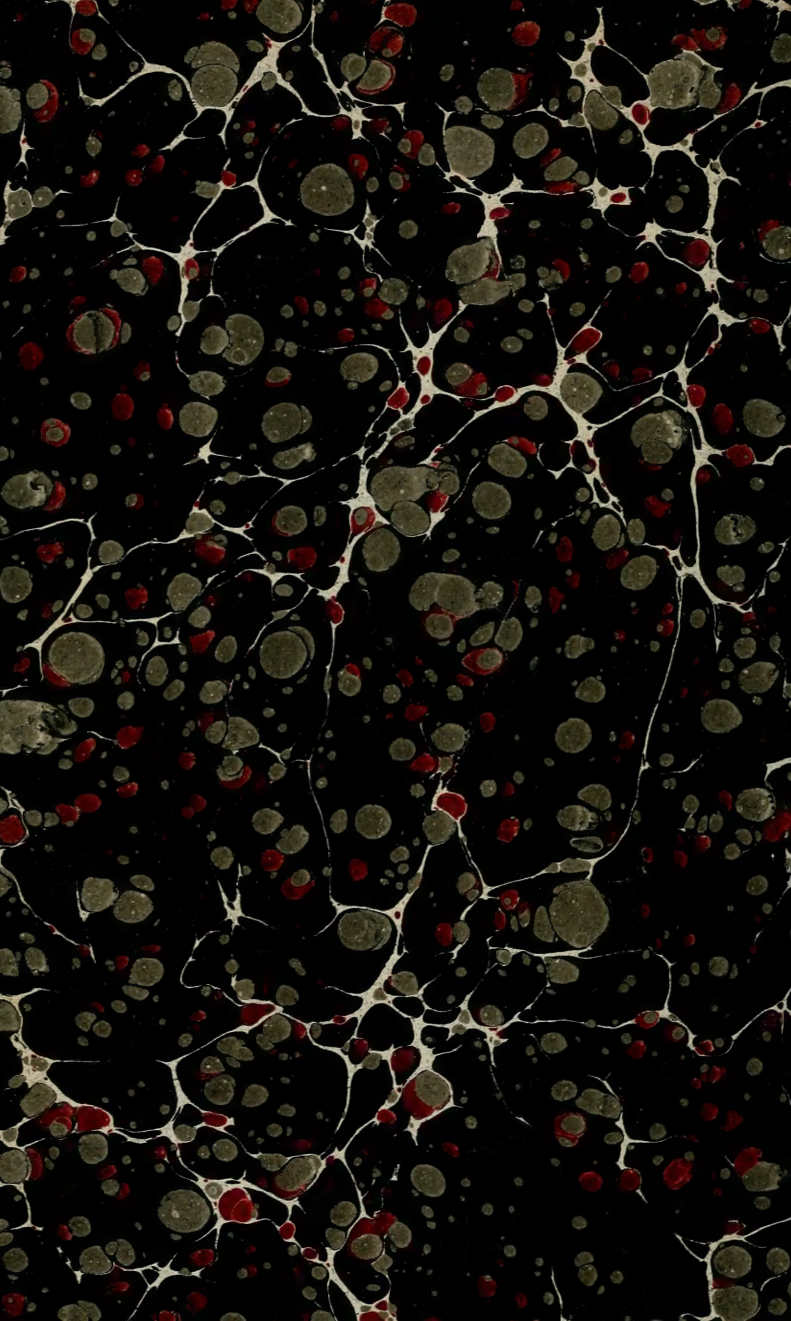
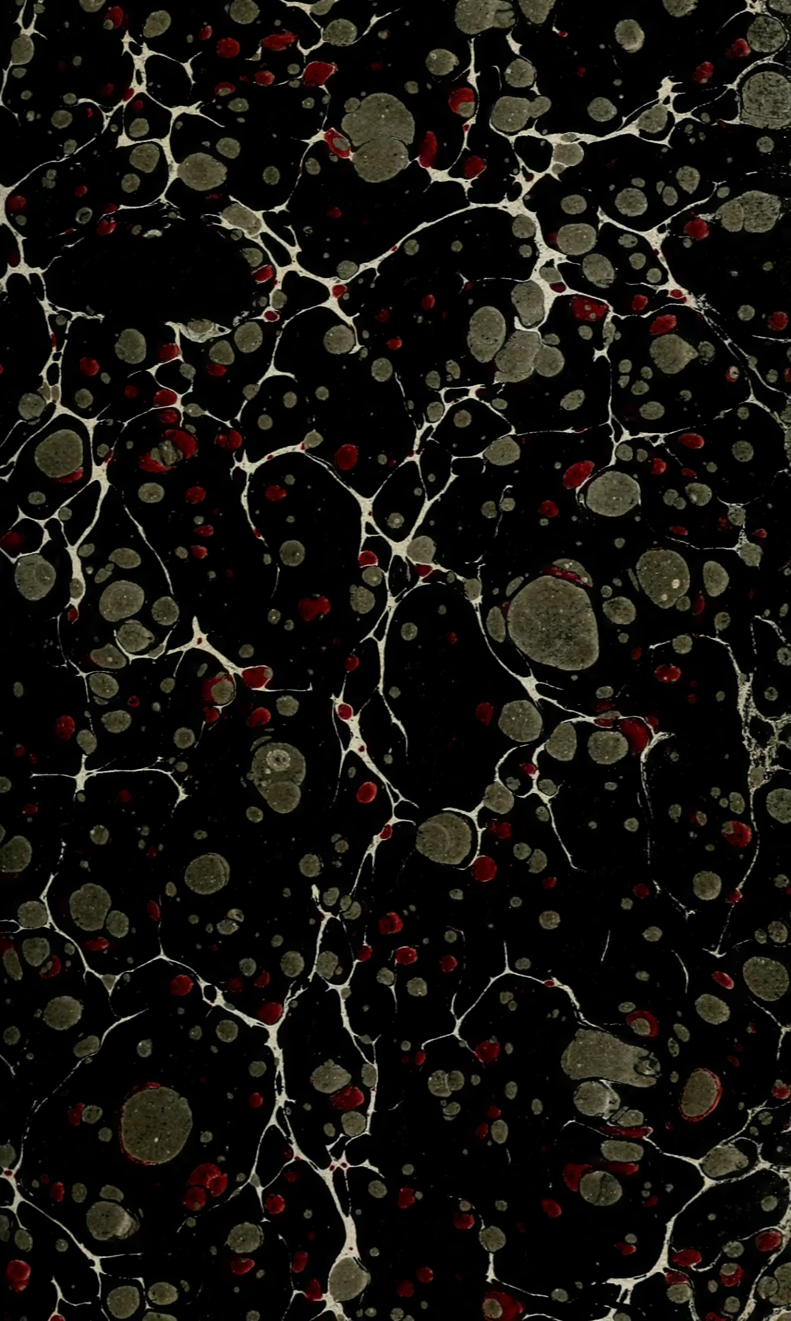

CARL SNOILSKY

SAMLADE DIKTER

II

SAMLADE DIKTER

AF

CARL SNOILSKY

ANDRA BANDET

STOCKHOLM
HUGO GEBERS FÖRLAG

STOCKHOLM
ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG
1903

TANKAR OCH TONER

Till E.

(Tillegnan.)

Minns du, då vårt hem vi byggde en gång
I främmande land?
Af tvenne makter — kärlek och sång —
Där väfdes ett magiskt band.

Den stråle, ur diktens källa sprang,
Skall varda all;
Här hör du kanske dess afskedsklang,
De sista dropparnes fall.

Men kärleken följer en högre lag
Evinnerligt.
Han brister ej ens med hjärtats slag:
Du vet, han var mer än — dikt.

Vackra sky.

Vackra sky, som tågar
I det vida blå,
Hvar skall du, jag frågar,
Ro och hvila få?

Hvart dig vinden viftar
Hän på himlens slätt,
Sväfvar du och skiftar
Guldröd, violett.

Kanske skall du smälta
Ner i fjärran haf,
I dess bittra sälta
Få en okänd graf.

Eller högst på bergen
Stympas bit för bit,
Dö och mista färgen
På en drifva hvit.

Luftens sköna hägring,
Skall du helt förgå,
Af din regnbågs-fägring
Intet återstå?

Ack, om själf du finge
Reda dig din säng,
Nog i regn du ginge
Ner på majgrön äng,

Att en blomsterskara,
Stänkt med dagg-juvel,
Måtte se'n bevara
Dina färgers spel,

Och den prakt, din slöja
Lånt af himlens ljus,
Så i blommor dröja
Kvar bland jordens grus.

Månsken.

I månklar dimma
Står skogens krans.
Dess toppar simma
I silfverglans.

En dager faller
På slotts-kontur
Med klängväxt-galler
På ljusröd mur.

Reseda-sängar
Sin vällukt strö,
Och fjärran ängar
Med nyfälldt hö.

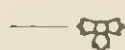
En skugga glider
Kring månljus plan:
En hind, som skrider
Så trygg och van.

På slinger-rosen
Längs fönsterkarm
Den fina nosen
Nu vädrar varm.

Hon tyckes vänta
En smeksam hand:
Skall ingen glänta
På fönstrets rand?

Men rosor, väckta
Ur blomsterblund,
Be helt förskräckta:
Gå bort på stund!

Tyst, om dig lyster,
Ty slottets fru,
Vår äldsta syster,
Hon drömmer nu!

Hjorten.

Flyger flämtande genom skogen
Sårad hjort på sin lätta klöf,
Blod, som sipprar utefter bogen,
Färgar gula septemberlöf.

Genom blixtrande jägarskara
Fastän träffad han bröt sig ut.
Drefvets hojtande i den klara
Morgonluften dör bort till slut.

Fast i bringan, den breda, djupa,
Sitter kulan, som tar hans lif;
Skogens kung slapp ändå att stupa
Under jägarens grymma knif.

Där som tätast sig skogen hvälfver,
Han sig söker en plats att dö:
Dämpadt sol-ljus bland neckblad skälfver
På den sofvande lilla sjö.

Han vill se, förr'n till slut det lider,
Stället, där han i vårens dar
Stred de väldiga envigs-strider
Om den hind, som hans kärlek var.

Då medtäflaren tvangs att rygga,
Segrarns trotsiga skri bar bud
Till den väntande sköna skygga,
Att nu var hon den starkes brud.

Mellan minnen om vunna fejder
Får den döende hjortens blick
Spegla älskade kända nejder,
Där hans ungdom i lust förgick.

Nu han sträcker sig på sitt läger,
Lent af mossa vid insjöns brädd.
Skogen skänker hvart blad den äger
För att täcka hans sista bädd.

Guldfågel.

Gossen gick till skogens gömma
Från en läxa flyktigt lärd,
Att i fred och ro få drömma
Öfver sagobokens värld.
    Toner klara,
    Underbara,
Fånga honom i sin snara,
Då en sällsam fågel kvad. —
    »Sjung Guldfågel,
    Sjung Guldfågel!
Tystnar du bland gröna blad,
Blir jag aldrig mera glad.»

Nu för bröders ystra lekar
Tar hans förra tycke slut,
Mellan sagomörka ekar
Fågelnät han sätter ut.
    Fågeln svingar
    Lätta vingar,
Sången snart ur fjärran klingar,
Döende i djupa snår. —
    »Dröj Guldfågel,
    Dröj Guldfågel!
Genom törnen blindt jag går,
Följande ditt eko-spår.»

Under höstligt bjärta kronor,
Vorden man, han irrar än.
Alla konstrikt spunna donor
Brustit ha för längese'n.
Röster locka:
»För att plocka
Gyllne skatter, blott dig bocka!»
Men hans håg står ej till gods. —
»Kom Guldfågel,
Kom Guldfågel!
Stinger törnet ock till blods,
Sjung blott, blir jag glad till mods.»

Sist bland stammar vinterhvita
Sjunker han — hans kraft är tömd;
Kan dock ej sin tanke slita
Från en hägring en gång drömd.
Kan det vara
Villa bara?
Toner nalkas underbara,
Vid hans kind en vinge rör. —
»Tack Guldfågel,
Tack Guldfågel!
Blif det sista som jag hör,
Sjung för mig än då jag dör.»

Vinrankan.

Skördemannens knif och höstens vindar
Rankans skrud klädt af,
Skälfvande hon nakna grenar lindar
Kring sin kala staf.

Ej på honom höstens härjning biter
Mer än sommarns glöd;
Medan regnet rankan söndersliter,
Säger hennes stöd:

Nu hos oss det sanna värdet träder
Ohöljdt fram till sist.
Ingen grönska mera öfverkläder
Någon lönlig brist.

Jag är trä — och du är ock detsamma!
Trots ditt forna pris,
Duger du blott mata härdens flamma,
Arma, svarta ris!

Du var den, hvars ungdom blef omgärdad
Ömt på utsökt grund;
Lämnad åt sig själf, min kraft blef härdad
För min pröfvostund.

Därför blef jag vuxen alla strider,
Ödet mig beskär —
Arma ranka, blottad nu omsider,
Se hur svag du är!

Rankan, döende och tryckt till mullen,
Endast gaf till svar:
Medan solen log och värmde kullen,
Drufvor här jag bar.

Svarta svanor.

Svarta svanor, svarta svanor
Glida som i sorgetåg,
Leta sjunkna solars skimmer
I den nattligt dunkla våg.

Mörk, liksom i eld förkolnad,
Är den rika fjäderskrud,
Näbben, stum i blodig purpur,
Ännu bär om branden bud.

Hvita svanor tamt i vassen
Kryssa efter gunst och bröd.
Ut på djupet, svarta svanor
Ut, I barn af natt och glöd.

Allt på sin rätta plats.

Vi lyssnat till månget ord af gull:
Det sköna finns till för sin egen skull.
Då allt som tjänat för dagens strid
Förkastas och glömmes — det haft sin tid.

Så kommer allt på sin rätta plats:
Demanten hamnar i ett palats.
På purpursammet han hvilar tryggt
Och strålar och småler åt tidens flygt.

På något slagfält en simpel sten
Finns vräkt i dammet bland murkna ben.
En sten, som ingen tog upp och behöll —
Men just för den stenen Goliath föll.

Så och ej annorlunda.

Tvenne frön af lika krafter
Vinden tog — det ena föll
Ner i jord med näringssafter,
Medan skrefvan ett behöll.

Snörrät stam för fågelsången
Lyfta fick ett luftigt tak,
Då en annan, klämd och fången.
Hindrades att växa rak.

Så var skickelsens fördelning:
Lycklig jordmån — mäktig tall,
Saftlös skrefva — kufvad telning!
Just som det sig bör och skall.

Mod!

Järngrå, hotande olyckshärar
Hvälfva framåt i tunga massor,
Ugglevingar på hjälmar flaxa,
Luften fylles af cimbriskt tjut.
Upp ur gungande spjuthaf dyka
Jätteskepnader, grymma syner —
Lilla skara, om nu du bleknar,
Är du krossad och allt är slut.

Mellan hopplöse höfvitsmänner
Ängsligt hviskas, och tiodubblad
Tycks den rytande myriaden:
Bistra anleten utan tal!
Re'n med hufvudet gömdt i skölden
Falla sviktande led tillbaka —
Hör, då skallar en plötslig maning,
Väldig tuba och gäll cymbal!

Purpurmantlad, bland gyllne örnar,
Högrest tyglande hvita springarn,
Själf uppvägande legioner
Fältherrn synes vid lyft standar.

För en blick ur hans klara öga
Svaghet spänner som stål sin sena,
Vilddjurshamnen ej mer förskräcker —
Bländverk, bländverk dess hot blott var.

Du, som väcker, då allt ses vackla,
Gammal tillit till gamla vapen,
Du, hvars blixtrande öga hejdar
Nederlagets, fördärfvets flod,
Genom skockade mörka hopar
Du vet bryta en väg till räddning —
Hell ungdomlige, skölduppburne
Segerhjälte, ditt namn är *Mod!*

Telegrafen och fåglarne.

På telegrafens spända tråd,
En luftig tankens brygga,
Små muntra sparfvar hålla råd
Och gunga sorglöst trygga.

De kvittra lifvets korta dröm
Och i sin lek ej ana
Den tysta, oafbrutna ström,
Som följer trådens bana.

Ej mer af tankens eterfärd
De varsna eller höra
Än vi utaf den andevärld,
Som hviskar vid vårt öra.

En evig kör af djupa svar
På alla jordens frågor
Förklingande förbi oss far
På rymdens lätta vågor.

Knappt når ett eko då och då
Vår stoftbemängda daning,
När sakta tona strängar två,
Som heta dröm och aning.

Edelweiss.

På fjället, där molnet siktar
Sin snö öfver öde topp,
Där knappast ett grässtrå sviktar,
Och alp-rosen själf hör opp,
Bland isarne hvit där spirar
En blomma ur grund af gneiss,
Hon gränsen för lifvet sirar
Och kallas för Edelweiss.

Då hösten en dödssång ringer
För blomster i lägre zon
Och stryker med frostigt finger
På kindernas skära ton,
Då rosen sin krona lutar,
Och stormar dess blad förströ,
Då skönhetens välde slutar,
Står Edelweiss frisk i snö.

Däruppe i bergets skrefva
Hon talar ett tänkvärdt ord
Om känslor, som öfverlefva
All fägring och fröjd på jord.

Den kärlek hon troget prisar,
Som rosorna ser gå ut
Och dock, mellan snö och isar,
Än blommar vid lifvets slut.

Fiskmåsarne.

Fiskmåsar två
Mot himmel blå
I morgonsolen blänkte
Och åter snart
Med pilens fart
I hafvet ned sig sänkte.

På vingens snö
Fick böljan strö
En snabbt förrunnen droppe;
Ett ögonblick —
Och flykten gick
Till rymdens haf däroppe.

O sälla par,
Som hemvist har
Emellan jord och eter,
Som af och an
Så dyka kan
I djupens hemligheter,

Som jordiskt nyss
I svallets kyss
Bjöd lågorna att svalkas
Och ur dess famn
I snöhvit hamn
Mot solen åter nalkas!

Allmosor.

Blåa turturdufvor kurra
Vid en trädgårdsdörr i frosten,
Fjäderbrösten upp de purra,
Och på snön de leta kosten.

Fagra härskarinnan sållar
Guldkorn ut och svärmen lockar:
Rundt kring mantelns sobelfållar
Hvad det flaxar, hvad det plockar!

Fram en annan skara vankar,
Tiggare, det syns på skicket,
Eljest deras namn är tankar —
Väl de välja ögonblicket.

Se, de skrida uppför backen
Till den rika gifvarinna:
Tomma amphoran på nacken
Säger, att af törst de brinna.

Dold förening.

Två vattenliljor ur svallet stå,
Och mellan dem bölja på bölja
Med sorl och glitter i dans ses gå
Och för hvarandra dem dölja.

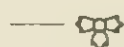
På ytan kan det väl tyckas så;
Men om i djupet du skådar,
På samma rot dock gunga de två,
Förenta med tusende trådar!

Med en fyrväppling.

Lilla väppling, här till bladet tryckt,
Var en dubbelknut på hjärteband,
Ej ett märke blott från dikesrand
Efter lyckohjulets snabba flykt!

Lilla gröna lyckobud, ack säg:
Som du doldes själf bland daggigt strå,
Finns det ej för hjärtan ock en vrå
Gömd och ljuflig, undan allfarväg?

Jean Reboul.

I Nîmes, där romersk marmorkolonnad
Står sörjande bland nutids kalk och tegel,
Jag svalka sökt vid parkens vattenspegel
Bland lämningar utaf Dianas bad.

Där, Jean Reboul, jag stannat hos din stod;
Till yrket var du bagare allenast,
Men samma hand, som knådat degen senast,
Att röra lyrans fina sträng förstod.

Din ljufva sång vid lifvet återband,
Så lyder sägen, en förtviflad moder
Och löste upp i stilla tårefloder
Den sorg, som vacklade på vanvetts rand.

På diktens rika fält, där doft och glans
Så ofta gjort en blommas hela värde,
Din sång ej hjärtan tjuste blott, men närde,
Ett ädelt hveteax i brokig krans:

Och åter, när du flitigt lade glöd
Inunder nyttans ugn att munnar mätta,
På samma gång bekräftade du detta,
Att jordens barn ej lefva blott af bröd.

Hvilan i Egypten.

Det porlar en källa, det grönskar en dal
Med svalka och skugga i vandringens kval.
Hvar älskande moder en gång funnit vägen
Till dalen i sagornas drömland belägen.

Där bortom går färden i öknar igen,
Där sfinxerna stirra mot undrande sven.
Där drager han gåtor och odjur till möte,
Men här får han rasta vid moderligt sköte.

I morgon går vägen i brännande sand,
Men först får han hvila i drömmarnes land.
Han föddes att kämpa, att lida och tjäna,
Men än är han hennes, sin moders allena.

I källan med mossa kring speglade moln
Hon doppar betänksamt den blänkande skåln.
Nu slippa de rosiga läpparne leta —
Mig törstar! för visso en gång skall det heta.

Den barnsliga ifvern hon dämpar en stund
Och läskar försiktigt hans glödande mund.
Den bägarn, hvars bräddar än skyarne dölja,
Är vid och är bitter som världshafvets bölja.

Det porlar en källa, det grönskar en dal
Med svalka och skugga i vandringens kval.
Än susa i fjärran de okända floder —
O barn, hvarför skynda? Du är hos din moder.

Judekyrkogarden i Prag.

På Israëls gamla kyrkogård
Får ogräset fritt florera,
Och mossiga fläckar på hvarje vård
Hebreiskan nyckfullt punktera.

Det ligger af kiselsten en hög
På hvarje grafhäll hos Juda.
Den sorg, som hit för att gråta smög,
Har hon ej kransar att bjuda?

Ej kan det rum vara blomsterrikt,
Där Rachel barnen begrafver;
En ökengång var ju lifvet likt
Hos ogästvänliga Slaver!

Här sållar ej sorgen rosors prakt
Kring ödsliga hviloställen;
Vid hvart besök blott en sten hon lagt,
En småsten på grofva hällen.

Ett hjärta, som bidar Messie fred,
Ett hemlöst och trampadt hjärta
Har med en suck och en sten lagt ned
Sin andel af Juda smärta.

Stralsund.

Stralsund, på dina gator
För första gång jag skrider,
Men tycker att jag sett dem
I gamla gamla tider.

De smala gafvelhusen
Ha mycket att berätta
Och tornens klockslag bortdö
Som stunder långt för detta.

Då kyrkdörrn skjutes inåt,
Besöker flyktigt strålen
En riddersman, som sofver
I sandsten hos gemålen.

Hans gammalsvenska grafskrift
Är nött som bildens näsa;
Stralsund förstått det språket
Som klockarn ej kan läsa.

Ett bjudande kommando
I trygga, starka toner
Det skallat öfver dundret
Af Wallensteins kanoner.

Än senare förnams det:
En man i nerstänkt kappa
På sluten stadsport hördes
Med pampens fäste klappa.

Där slumrande kanaler
Den sjunkna vallen spegla,
Nu sagans stumma fåglar,
De hvita svanor segla.

I lä af al och vide
Sin tysta ban de plöja
Och akta ej på skriket
Som hamnens måsar höja.

Hvad är väl där på färde?
Den lilla postpaketen
Kom ångande från norden
Och bröt enformigheten.

Den bär liksom ett trollskepp
Med sol i våta tågen
Ett bud om sagolandet
Som göms af blåa vågen.

Gothik.

Såg du det gamla Strassburg?
Steg för din tjusta syn
Luftiga Münster-tornet
Växande upp i skyn?

Blicken, som återkommer
Yr af sin himmelsfärd,
Ser sig ej mätt på fotens
Mejslade bildervärld.

Erwin, den ädle mästarn,
Började tåligt from
Forma i gråa stenen
Skogar af blad och blom.

Andra i samma starka,
Glödande tidehvarf
Togo af föregångarn
Mejsel och tro i arf.

Hundra och åter hundra
Fot bortom ögats gräns
Ännu i minsta prydnad
Mästarehanden känns.

Mången förträfflig konstnär
Här i förgätna år
Skapade tyst och tröget
Bilder, dit blick ej når,

Slösade osedd skönhet
Högt ofvan jordens mull,
Villigt sitt namn åt glömskan
Gaf för det helas skull.

Generationer sträfvat
Så mot ett enda mål:
Spetsen, där mödan hvilar
Ut vid sin tros symbol,

Spetsen, där gyllne korset,
Tvaget i eterns älf,
Firar det helas seger
Öfver ett jordiskt själf.

Dårskap! så menar tiden,
Färdig att allt bele;
Eljest det kallats fordom
Lefva för en idé.

Goethes Gartenhaus.

Det är tyst i parkens gångar
Omkring Goethes trädgårdshus.
Nedanför, ur ängen ångar
  Finaste dimma,
Daggen skälfver i morgonljus.

Solen stiger, strålen strimmar
På det höga takets spån.
Som en rörlig spegel glimmar
  Ilm den besjungna,
Blixtrar till mellan ängens strån.

Molnens färger, vattnets glitter,
Trädgårdshus och äng och älf,
Bladens dallring, fågelns kvitter,
  Allt är som fordom,
Ställets herre, hvar är han själf?

Vandrare i ätteleder
Sporde likaså förut;
När de gått till glömskan neder.
Susar i parken:
Goethe, Goethe — och intet slut!

Barn af stunden, här vi vandra,
Lika släktet som försvann.
Oss det gäller som de andra:
Vi äro skuggor,
Den som lefver här, det är han!

Göttingen.

Stilla Göttingen, där Muser trygga
Bo och bygga
Bak den lummigt skuggiga bastion!
På de fordna
Fästningsvallar, promenader vordna,
Lindar stå, en fridens garnison.

Här bor Pallas kungligt, ingen annars:
Hennes grannars
Hus och hem ej stolt sig torna just.
Inga varor
Här till spegelfönster locka skaror
Med fåfänglighetens ögonlust.

Men till murar, lågt från marken lyfta,
Blickar syfta,
Dragna dit af skrift på marmorhäll:
Namn, som bäras
Högt på ryktets arm, här sett sin äras
Ljusa morgon eller lugna kväll.

Göttingen, mot dina gröna vallar
Dämpadt svallar
Fejdens, flärdens sömnlöst yra brus;
Djupt inunder
Tindrar upp emellan hagtornslunder
Studielampan i den lärdes hus.

Då hans blonda dotter rör tangenter,
Stå studenter
Lyssnande i dunklet utanför:
Svärmerier,
Schuberts månskensljufva melodier
Ut i doftfull sommarnatt hon strör.

Här, i detta hulda hörn af världen,
Mätt af färden
Vandrarn stannar, barmen vidgas fri.
Mildt förgätna
På en bänk, där lindens skuggor tätna,
Tankens bördor, liksom ränselns, bli.

Utan fruktan att hans byggnad ramlar,
Drömmen samlar
Luftigt virke till en framtidshamn:
Där finns Eros,
Finns musik och blommor och Homeros,
Ro och glömska och en öppen famn.

Födelsedagar i September.

I.

Då denna kära dagen
Rann upp för oss i fjol,
Han kom med mycket vatten
Och mycket litet sol.

Hur Brentas böljor stego!
Hur regnet öste ner!
Uti ett litet sjukrum
Steg oron ännu mer.

Men våndan fick en ände
Och solen täcktes le.
Vi kunde tacka himlen
Att än vi voro *tre*.

Nu dagen grytt vid Elbe
Med sol och silfverskratt;
Den springer högt af glädje
Som blek på armen satt.

Nu kinden ler af hälsa
Ur hårets gyllensky,
Nu är det liten broder —
En titel som är ny!

Den lockige Carlino
Fått hjälp af en diskant,
Den lilla Fiorentina,
En menlös gratulant.

Liksom en dunvarm svala
Mot hemmets trygga vägg,
Hon till mitt bröst sig trycker
Med tag i hår och skägg.

Den ena runda handen
Med fyra gropar i
Fått fatt i detta papper
Och vill ej låta bli.

Jag tror att hon vill säga:
»Det här är ingenting,
Min egen ljufva moder,
Men se dig blott omkring!

»Är hemmet icke vackert?
Är det ej gladt och ljust?
Och tänk, vi äro *fyra* —
Säg, är du ej förtjust?»

Ja, detta lilla fyrtal
Är summan af min sång;
För dess förenta hjärtblad
Hvad är väl världens gång?

Hvad lycka skall jag önska
Åt den som jag har kär?
Den eftersökta gästen
Hon är ju redan här!

Se, väpplingens orakel
Har sin fullbordan nått:
I boet sitta fyra,
Och där är varmt och godt.

26 Sept. 1883.

II.

Välkommen September
Med frukter och frid,
Det mognade årets
Belönande tid!

Bland kärfvar och klasar
Bor grönskan än kvar,
Ej fagrare var hon
I försommardar.

Jag bringar hvad året
Och hjärtat ha bäst.
I dag skall han firas,
Min käraste fest.

Ur brännande solglöd
Och hagel och regn
En skörd här är bärgad
I skyddande hägn.

Jag bringar min älskade
Drufvor och ax.
Den grund där de vuxit
Hon känner den strax:

Hon sett att mot stormen
Än axet bestod,
Att glöden ej torkade
Drufvornas blod.

Jag bjuder min älskade
Kyssar och ord,
Jag bjuder det bästa
Jag äger på jord.

Se, två amoriner
Till hjälp här jag har,
Med skänker i famnen,
Det sötaste par.

Här kommer med guldax
En yr liten skalk,
Med purprade läppars
Ambrosia-kalk.

Här kommer med drufvor
En liten också,
Så nedtyngd af kyssar
Att knappt hon kan gå.

Vi komma, vi smeka,
Vi jubla med fröjd
Vår tacksamma glädje
I himmelens höjd:

Välkommen September
Med frukter och frid,
Det mognande årets
Belönande tid!

26 Sept. 1884.

September.

Min älskade, jag tycker
Vi stå högst på ett berg
Och blicka kring ett landskap
I varm septemberfärg.

I eftermiddagsskimmer
Det hägrar för vår syn
Med skog som börjar skifta
Lik guld- och purpurskyn.

Ur daln, där nyss vi stodo,
I täflan klinga opp
Två glada barnaröster
Mot oss på kullens topp.

De små ha blifvit efter;
De dröjt att plocka bär
Och vackra granna blommor,
Där kullen uppåt bär.

Men deras röster följa
Ur fjärran friskt och klart,
Då vi beträda stigen,
Som för från toppen snart.

Min älskade, hur ljufligt
Att vandra hand i hand
I blid septemberdager
Ner uti ålderns land

Och höra huldt bakom oss
Vår egen ungdoms fröjd
I dessa båda stämmor
På väg mot lifvets höjd!

26 Sept. 1891.

Täflan.

Pappas egen lilla docka
Tar nu sagoboken fram,
Vill nödvändigt höra läsas
Om en varg och några lamm.

Och jag läser högt historien,
Splitterny för julen gjord,
Och de kära ögon lysa,
Läppar dricka hvarje ord.

Men bevars, jag är så kritisk
Sagan finns ej mening i.
Själf jag sätter hop en annan,
Som skall mycket bättre bli . . .

Nej — den lilla sagolystna
Känner bäst hvad hon vill ha.
Hon skall höra varghistorien,
Min var långt ifrån så bra.

Det är vargen som tar priset;
Och till mig hon vädjar sist,
Om den ej är riktigt rolig?
Jo, min älskade, jo visst!

Och jag skrattar, ljuft besegrad,
Fast jag måste tänka på,
Att med några gamla sånger
Går det kanske likaså.

1887.

I solskenet.

Liten gosse med lockigt hår
Leker för öppna fönster,
Söker gripa ett sken, som jämt
Flyttas på mattans mönster.

Hvar blef skimret, det vackra, af?
Svann det ej bort — hvad skada! —
In i hyllan, där läderband
Liksom murar sig rada?

Vårvind fläktar ifrån gardin,
Dammar de mörka banden,
Morgonstrålen är åter fri,
Spelar kring barnahanden.

Lilla lockiga hufvud där,
Spelande tanke späda,
Under böckernas ok en dag
Ängsligt du ock skall träda.

Friska fläktar därutifrån,
Tumlen er under tiden,
Rubben seklernas tröga damm,
Lätten för gossen striden!

Blodboken.

Stela häckar snörrätt klippta,
Blomstring vederbörligt stäckt,
Grönska sammetslen och tuktad,
Fullt normal och fullt korrekt!

Stilla plantsömn hela parken
Ett livré i grönt beskär;
Mörk som lidelsen, en blodbok
Sina egna färger bär.

Mäktigt genom stammen strömmar
Lifssaft dunkelt purpurröd,
Hvarje fiber, hvarje bladnerv
Mättats af dess djupa glöd.

I den sträfva atmosfären
Endast afvogt skådad gäst,
Boken midt i hvardagsfärgen
Slungar flammande protest.

Kina-paviljongen harmset
Rister sina klockor små,
Nickfigurerna på spiseln
Ville låta yxan gå.

Men det kan nu icke hjälpas —
Boken står där likafullt,
Och i bladens dunkla rodnad
Hviskar kvällen lika huldt.

Skönheten, den arma tärnan,
Sedan dagens tvång har slut,
Flyr till dess förtrogna skugga
För att ostörd gråta ut;

Och den fria sångens fågel,
Undan bur och snaror frälst,
Älskar trädet framför andra,
Sjunger i dess krona helst.

En drottning.

(Caroline Mathilde.)

Snillets och behagens härskarinna
Glömde allt att endast vara kvinna,
Älskad kvinna, älskande och öm.
Förr'n det vackra hufvudet sig sansat,
Diademet som ett guldskum dansat
Bort med känslans röda lavaström.

De som nyss blott ägde smickertoner
Voro genast bödlar och spioner,
Och det hette: rättvisa har skett.
Framför refvorna i hermelinen
Med hvad tillfredsställd moral i minen
Skröt man nu: det stygnet har jag gett!

Gammal afund, yr af segergamman,
Hyckleri och dumhet, allesamman,
Togo hämnd för obemärkta dar:
Stolta drottning, hvar är nu ditt smycke?
Men se vi, vi ha vårt skilling-stycke
Kopparhårdt och blankt i godt förvar!

Drömkullen.

O vore vi på den kullen där
Bland skörd som vaggar för vind!
Hur fullmånens dager faller skär
Därborta på ek och lind!

Hur vore ej leken underskön
Därborta i fullmånens glans
På drömmens kulle, som stiger grön
Ur fältens gulnande krans!

Där sitter sagans förtrollade prins.
Vid länden sitt silfverhorn.
Men ack, men ack — ingen stig det finns
Ditbort genom böljande korn!

Så klaga de tvenne barnen små
Och hålla om lifvet hvarann.
Där se de den månljusa kullen stå,
Men leta sig dit ingen kan.

De trösta sig så: det kommer en stund,
Då hindret förvandlats i bröd;
Då dansa vi lätt öfver mejad grund,
Då har det ej mer någon nöd.

I kära små vänner — så är det beställdt:
Då vägen till drömlandet vinns,
Den bär öfver höstens nakna fält
Och borta är månsken och prins.

Natt-viol.

Stumt är lifvets sorl och skogens röster,
Daggen tillrar tyst från blad till blad,
Ingen strimma rodnar än i öster
Äng i månskensbad.

Det är här i tystnaden du talar,
Hvita blomma, och ditt tal är doft.
Vällukt vandrar öfver bleka dalar
Under dunkelt loft.

Allt det svårmodstunga, osägbara
I naturen strömmar från din mund.
Hvita blomma, du dess tolk vill vara
Denna korta stund.

Mänskobarn, som här i natten vankar,
Kanske gäller talet också dig;
Lägg dig ned med dina kvalda tankar
Här vid daggig stig!

Ställd inför din egen lefnads gåta,
Dunkel väf af drömmar och begär,
Göm din kind i detta gräs, det våta —
Ingen ser det här.

1900.

Tidsskeppet.

Det väldiga skeppet susar
Framåt öfver dunkel våg
Emot det drömda Atlantis,
Som ingen Columbus såg.

Ett skiftande brokigt sällskap
Har skeppet fått med ombord.
En oro, en längtan dref dem
Från hemmet, den trygga jord.

Bak skummiga toppar förtona
I fjärran fädernas land
Med borgar och tempelspiror
I glödande aftonbrand.

På däck det klingar af strängar —
Där väcker en ministrel
De gamla sagor om kärlek,
Om riddar- och herdespel.

Men längre till sjös man hinner:
Då tystnar han efter hand,
Och minnenas eko försvinner
Med sista strimman af strand.

Hvem har nu väl tid att lyssna
På tal om en lämnad värld,
Då allt är blott himmel och vatten
Långt ute på villsam färd?

Det mörknar och stormen nalkas
Och solen går ned i blod...
Att höra på gamla sagor
Därtill finns ej tålamod.

Hvar tanke, hvart öga hänger
Vid hotande, molnig rand.
Hur dyrbar den minsta känning,
Som talar om framtidens land!

Den stora brusande fågeln
Månn' därifrån bud han bär?
Det gräs, som gungar i skummet,
Kom det väl från kusten där?

En vingad oväderspåman,
En kringvräkt knippa af tång,
Långt större budskap de bringa
Än forntidens mästarsång.

Framåt på svartnande vågor,
Framåt med svindlande fart,
Framåt mot åskdiger molnvägg, —
Där bortom blir allt väl klart!

Hvad är det som göms där bakom?
Hvart är det som färden går?
Mot rytande, ödslig bränning,
Mot palmskönt San Salvador?

Gränsbor.

Det finns här i kvarteret
En liten kringbyggd plats
Med bara afvigsidor
Af nya praktpalats.

Åt breda avenyer
De vända sin fasad,
Markiser luftigt buktas
I vårligt solskensbad.

Men på den trånga platsen
Med vemod ögat ser
I villa-stil en boning,
Nu icke landtlig mer.

Den står i kylig skugga
Af grannars höga hus,
Dess rena stil ej hjälper
Mot brist på luft och ljus.

Den gång då villan byggdes,
Hon låg vid stadens slut,
Såg fritt mot solens uppgång
Och lundar österut;

Och ägarn, lycklig gränsbo,
När han till fönstret gick,
Tog horisontens linjer
Uti en enda blick.

Med fjärilar och färger
Låg ängen utanför
Och skogen sände dofter
Och rymden fågelkör.

Så kom en plötslig ifver
I stadens kvafva dus,
Som för ett trollslag vuxo
Ur jorden hus vid hus;

Och nya gator lades
Och ängen drog sig bort
Och gammalt gränsområde
Var kringbyggdt inom kort.

Men villans herre, gränsbon,
Hvad säger han därtill?
Kanske han bittert klagar
Att ingenting står still;

Och dömer hårdt att tiden
För skönhet känslan mist —
Det sköna det var ängen
Framför hans förstukvist!

Nog glöda österns kullar
Som förr vid stadens slut,
Men ej för samma fönster,
Som vette dit förut.

Den är ej gränsbo längre
Som själf ett fjät ej ryckt
Framom de gamla märken
En tid, då andra byggt.

Valborgs-eld.

Den sista isiga flagan
Gick sönder vid Islands-bron.
Vid Eklundshof, i skogen,
Slog göken sin första ton.

Det simmar en doft i luften
Och kvällen är ljum och ljus
Och jubel och vemod klinga
I hjärtats vårliga rus.

De spridda rösterna smälta
I brusande ungdoms-chör,
De hvita mössorna bölja
Den branta backen uppför.

Den rödbruna slottsfasaden
Står badad i solnedgång
Och vinden fläktar i fanors
Broderade hvita fång;

Och sången från jorden lyfter
Uti en melodisk storm
Hvar glödande framtidstanke,
Hvar trånad förutan form.

Nu är det Valborgs-afton —
På slätterna rundt omkring
Af plötsliga eldar knytes
Vid horisonten en ring.

Nu är det våren, som kommer
Med knoppar och bristande is;
Han kommer med sång och lågor,
Så var ju alltid hans vis.

Se bara, hvad möda elden
Med bränslet, det färska, har
Till dess ur sprakande sträfvan
En flamma sig löser klar!

Hör blott, hur den dofva chören
Får färg af en melodi,
Alltsom den höga tenoren
Ur brusandet stiger fri!

Men vänta, den första lågan
Hur blir hon ej jättebred,
Hur tar ej den första stämman
De andra stämmorna med!

Så var det för månget år se'n,
Och så är det än i år:
En skara har glödt och sjungit,
En annan följt i dess spår.

Det bålet slocknat, den chören
Har sagt farväl med sin vår,
Men elden, men sången lefva
Och knyta i dag till i går.

De äro den röda tråden,
Af purpur en hemlig flod,
Idéernas segelbara
Kungsådra i ungdomsblod.

De drifva sjudande yngling
Till villande törnestråt
Att fånga ett moln, som kloka
Blott skaka hufvudet åt.

Men vänta, låt ord och lösen
Bli funna utaf sin man,
Då brista skrankor och isar,
Då ungdomen vet hvad han kan.

Det som för världen var dårskap,
Då varder det sant och rätt,
Och det som var obetvingligt,
Det löses lekande lätt.

O, trefaldt lycklig den ungdom,
Som föddes för stora värf,
Då tankar ligga i luften,
Och tiden är stark och djärf!

Så många Valborgs-eldar
I väntan ha brunnit ner
Att höra den rätta klangen
Från ungdomens högkvarter;

Och generationer skiftat,
En gick och en annan kom,
Och ej vardt en lösen funnen
För tusen att fylkas om.

De vårdat, så godt de kunnat,
Den eld som var deras del,
Och hållit strängarne blanka
För framtidens sång och spel.

Skred uppför höjden en skara
Med fanor i böljande svikt,
Vi väntat, vid första tonen,
Få höra framtidens dikt.

Än lyssnar här en och annan,
Som också i chören var,
Och minnes sin egen stormgång
Framåt efter höjdt standar.

Ja, en och annan till slutet
Af Valborgselden är full
Och glömmer att bottenfrysa
Och skaffa sig ära och gull.

Obotlig och outrotlig
Är ungdomen visst hos den,
Som sprakar gnistor och toner
Hvar gång det våras igen.

En främling för detta släkte,
En yngling i dar som flytt,
Han ser dock att isar brista
Och eldar tändas på nytt.

Så ofta som uppför backen
Ănyo det böljar hvitt,
Han känner att Valborgs-elden
Den varder han aldrig kvitt.

I AFRIKA

1880

Alger.

Underbara stad, där Västern
Flyttat hop med Österland,
Hvilken fantasiens högtid
Firas icke på din strand!

Då vid dagens första ljusning
Skeppet inåt bukten styr,
Medan morgonstjärnans skimmer
Bleknar öfver hamnens fyr,

Med hvad tjusning skådar ögat
Snön på Atlas' fjärran kam,
Foten, trött af däckets vaggning,
Huru längtar han dit fram!

Stolt Alger ur vågen växer
Som en hvit triangel opp,
Smalnande i Kasbah's tinnar
På den gröna kullens topp.

Bland burnuserna på kajen
Huru drömlikt tycks ej allt!
Halfförgätna barnaböckers
Blekta bilder få gestalt.

Huru ifrigt örat fångar
Själfva bärarhopens skrik,
Hur de sträfva gutturaler
Ljuda likt en trolsk musik!

Packningen på ryggen kastar
Nu en smidig, smärt arab,
Som med knuffar öppnar vägen
Genom trasig tiggarstab.

Främlingen bedöfvad följer
Ett par snabba, bruna ben
Uppför trapporna från hamnen
I det dunkla grynings-sken.

Här och där en son af öknen,
I sitt hvita skynke klädd,
Sömnig reser sig på armen
Från granitens hårda bädd.

Morgonvinden vaken rasslar
Kring i palmers täta blad
Framför porten till hotellet,
Där fontänen plaskar glad.

Bärarn lämnar af sin börda,
Sträcker handen girigt nu,
Fordrande i francs den summa,
Som han borde få i sous.

Skälmen vet sin fördel öfver
Den förtjuste europén,
Har det vackra namnet Omar
Och sin tandrads elfenben.

I biblioteket.

(Alger.)

Ett palats för forne deyer
Nu biblioteket hyser.
Öfver gårdens öppna fyrkant
Himlen hög och härlig lyser.

Än, bland romerska fragmenter.
Ljuset någon torso smeker,
Än på strålen i cisternen
Mellan gröna växter leker.

Pelarburna hästskobågar
Lätta gallerier stöda,
Kransade af murgrönsrankor,
Blomsterhängen blå och röda.

Skuggorna ett flätverk spinna
Öfver arbetsbordets skifva,
Österländska bokstafstecken
På det blanka ark de skrifva.

För att läsa och begrunda
Just ett rum som jag vill ha det,
Och från pennan orden självmant
Dansa rytmiskt ned på bladet.

På min ena sida sitter
Med den lindade turbanen
Tyst en gammal turk och bläddrar
Under andakt i Koranen.

Men jag har en annan granne,
Som hvar stund min själ förnöjer,
Hon, som nu den varma blicken
Långsamt upp från boken höjer.

Älskade, om jag ej räddes
Att din kloka tanke störa,
Ville jag en sakta fråga
Rikta till ditt fina öra.

Så som du kan ingen konstnär
I det händiga Cremona
Höra, om de gamla strängar
Ännu sig åt välljud låna.

Österländskan.

Högt i arab-kvarteret
I gränder små och trånga,
I närheten af baden,
Som bolma fuktig ånga,

Där ser man henne skymta
Att i en port försvinna,
Ett hvitbeslöjadt spöke,
En Österlandets kvinna.

Bakom de täta vecken
Två dunkla ögon bränna,
Ibland en hand blir synlig,
Som färgats röd af henna.

På lätta tofflor smyger
Hon fram så skygg och luftig,
Den varelse, som Islam
Har gjort till oförnuftig.

Från lifvet slöts hon ute,
Den fångna, väsenlösa,
I hennes barm förvittrat
Den skatt, hon ej fick slösa.

Hon är den ros, som dömdes
Att aldrig knoppen spränga,
Det eko, som i klippan
Skall ljudlöst in sig stänga,

Den näktergal, som aldrig
Fick ut i toner bryta,
Det källsprång, som förborgadt
I jorden måste flyta.

O Österns son, förgiftat
Du har din lefnads krydda,
Din halfva själ du mördat,
Förödt din härd och hydda!

Därföre skall till handling
Du själf ej mera vakna,
Bland paradisisk skönhet
Det bästa alltid sakna.

För sent skall du förnimma
O drömmare i Öster.
Ett sorl omkring ditt läger
Af sorgsna, vreda röster:

Du dåre, som förbjöd oss
Att också äga själar,
Till straff vi frie männer
Ej föda mer, men trälar!

Profetens ättling.

Vid balustraden i Marengos park
Han står där stel, med munnen sammanbiten,
Förnäm i hållning liksom en monark,
Fastän hans mantel fläckig är och sliten.

Till börden är han ock en kung, hvar tum,
Och i moskén den trogna menigheten
För detta stolta armod lämnar rum,
För Sidi-Hamed, ättling af Profeten.

Men han, som räknat deyer i sin släkt,
Är bofast under öppna himlaljuset.
Han äger intet, utom denna dräkt,
När han ej har en värld i haschisch-ruset.

Med blick, på hvilken visionären känns,
Han ser mot hafvet. Böljans trollsang klingar.
På sjöns och luftens fjärran dimblå gräns
Latinska segel spänna hvita vingar.

Hans fäder fordom stått på samma höjd,
Att se korsaren styra in med brisen,
Och de beräknade med trotsig fröjd
Sin egen anpart i den gjorda prisen.

Det var i dagar, då Algers galér
Strök lik en haj omkring sitt våta välde
Och låg på lur vid hvarje vik och skär,
Beredd att rusa fram, om rof det gällde.

Väl firade med Adria, den blå,
Venetianarn skrytsamt bröllopsfesten,
Men bak hans rygg till bruden smög på tå
Den djärfve mohren, den objudne gästen.

Förgäfves kom med hämndens blixt och brak
Från kristenheten mången stark armada;
Långt från triangelstadens platta tak
Dess dunderbollar sprungo utan skada.

Alger var mäktigt, det var rikt och sällt,
Och fångna giaurer, skramlande med länken,
Uppbröto sina herrars mark och fält
Och svettades för dem på roddarbänken.

Bazaren var beryktad vidt omkring
Som marknad för de skönaste slafvinnor:
Bakom en förlåt sutto där i ring,
Bland nubiskor, Europas hvita kvinnor.

Hur får ej nu, Alger, du göra bot,
Slafvinna själf hos Västerlandets söner!
Moskén beträder frankens fräcka fot
Och stör de troende i deras böner.

Ja, hit han kom med fagra löften först
Att öfvervunna akta och beskydda,
Men för hans högvishet och nyhets-törst
Får ej den minste ha i fred sin hydda.

Med pennans ränker vet han plåna ut
Hvad han ej genast slog med sabeln neder,
Och fäller dem, som sparats af hans krut,
Med giftet af sitt guld och sina seder.

Från foten på triangeln växa opp
Af järn och glas de praliga palatser,
Inkräktande de nå till kullens topp,
Till mohrens sista, trånga boningsplatser.

Att vittna hvar Alger, det gamla, stod,
Finns snart ej mer än Kasbah's gråa lämning.
Då skall den stiga ur fördärfvets flod,
En öde klippspets i en öfversvämning.

Så klagar i den mörke mannens håg
Den sorg, som hafvets åsyn har förstorat,
Då blicken dröjer vid den fria våg,
Det faders-arf, som nu hans folk förlorat.

I timmar sonen af Profetens ätt
Kan stirra utåt sjön, där böljor välta.
Han glömmer hungern — han har köpt sig rätt
Att bära högt sitt hufvud och att svälta.

En gång för namnets skull, så är det sagdt,
För hans behof eröfrarn velat vaka,
Men vid hans kalla, tigande förakt
Den sträckta hjälparhanden drogs tillbaka.

Han tarfvar intet. När han själf det vill,
Ett paradis han bygger upp ur gruset.
Strax utom parken, gränden närmst intill,
Den tända pipan bjuds på kaffehuset.

För rökarn svinner lifvets uselhet
På trähård liggbänk, glömskans ljufva altar.
Till halfmånprydd kupol och minaret
Den fina rökspiralen sig gestaltar.

Och han, Profetens ättling, är kalif,
Befriarn, hämnarn, hvilken Islam vördar,
Tack vare några bloss utaf *el-kif*,
Det rus, som döfvar, lyckliggör och mördar.

Bland pipans moln en fången näktergal —
Hvar haschisch-rökare en sådan äger —
I välljud andas ut sin trånads kval
I buren ofvanför hans hviloläger.

Och drömmarn på sin hårda hufvudgärd
Och i sin ståltrådsbur den lilla fången
Till fantasiens underbara värld
Gemensamt fly på vingarne af sången.

Och Hamed, frossande i toners ström,
Ser åter friheten i haschisch-glöden,
Fast sången blott är drömmen om en dröm,
Och friheten ej hinnes förr'n i döden.

Vid moskén.

Vid moskén, där framför tröskeln
Enligt lagens helga kraf
Seniga och bara fötter
Stryka sina tofflor af,

Huka tras-insvepta hamnar
Som en brokig bildersal
Af naturens alla lyten,
Nödens, ålderdomens kval.

Mörka, magra händer sträckas
Ödmjukt ur burnusens fång,
Stundom för en kopparpenning,
Men för intet mången gång.

Ömkligast bland de elända,
Hvilka sutto där i dag,
Var en isgrå åttiåring,
Blind, med hungertärda drag.

Halte tiggarn, näst i raden,
Sig en skärf omsider fick,
Då den blinde bad förgäfves,
Höjande sin tomma blick.

Ej han märktes af den rike,
Som i silkes-väfd turban,
Mantelfliken öfver skuldran,
Skred förbi på saffian.

Men den lytte olycksbrodern,
Som man bättre kom i håg,
Myntet lät förstulet falla
I dens hand, som icke såg.

Väl man kunde le af vemod
At den stackars blindes ord,
Stora, som han tackat någon
Af de lycklige på jord,

Då han önskade åt gifvarn
På orientaliskt vis
Många sälla lefnadsdagar,
Höghet, rikedom och pris.

Kanske dock, då gubbens önskan
Blef beledd af hvarje klok,
Skrefs ett namn med änglapenna
I det glömdas hufvudbok.

Trappisten.

Du vän af lifvets sorl och färg, som hastar
Till nya skådespel för hvarje ort,
På dina ströftåg du kanhända rastar
Engång vid Staouëli's klosterport.

Betrakta hur barmhärtighet bevisas
Den här af fattige, som samlas hit.
Kabyl och kristen klädas och bespisas
Med frukten af trappistens arbetsflit.

På refektoriets enkla håfvor bjuden,
Förfriska dig i dagens heta kvalm,
Men brodern i den hvita ordens-skruden
Du störe ej i skuggan af hans palm!

Gå ur hans väg! Din synkrets helst begränsar
Den värld, som har till ändamål blott sig.
För denne munk, som tyst sin trädgård rensar,
Finns intet af allt det som lockar dig.

Ty han, som stum här sysslar med sin spade,
Skeppsbruten kom från lifvets strida älf,
Sin heta panna han på tröskeln lade
Och bad och sade: »fräls mig från mig själf!»

Intill en broders öra böjd, förkrossad
Han blotta fick det sår, han hemligt bar,
Och bördan föll, från sargad skuldra lossad,
Med hvarje minne af hvad förr han var.

Som tiggarn kastar vandringsstaf och ränsel,
Där ett härbärge unnar gästfri härd,
Så här vid porten konstnärn fällt sin pensel,
Sitt guld den rike, krigaren sitt svärd.

Var han kanhända något af allt detta,
Den man, som sökte här en stormfri hamn?
Hvad du vill veta skall man ej berätta,
Ty ingen känner här den andres namn.

Om furstens eller dagakarlens öden
Förr varit hans, nu ingen mera vet.
I tystnad, späkning, stilla gång mot döden
Här alla funnit samma jämlikhet.

Om myriader varit idel öra
Att fånga upp ett tonfall af hans röst,
Han nu förstummats för att bättre höra
Den tysta stämman djupt i eget bröst.

Om han i festens rus har ägt sin gamman,
Af markens frukt han nu ej mer begär
Än minsta näring åt den trötta flamman,
Som till hans pröfning ännu flämtar här.

Om herradömen att hans nycker tjäna
Med gröda böljat som ett haf af gull,
Hans håg nu vändes åt den teg allena,
Där skörd för himlen gror i jordens mull.

Så på sitt timglas lugnt han blicken riktar,
Tills solnedgången finner tom hans cell,
Då ej ett blad i palmens krona sviktar
I rosigt eterhaf en molnfri kväll.

Af tigande gestalter sänks en kista
Ned i en graf, där intet öga grät;
Men ingen inskrift, intet namn de rista,
Det tarfvas icke. Det fins En som vet.

Abdallah.

Sudans svarte neger,
Lustige Abdallah
I den öppna boden
Hör man le och tralla.

Före någon annan
Vaken på sin gata,
Börjar han med solen
Negerfranska prata.

Inom ullig skalle
Ryms visst ej en tanka,
Men på tungan tryter
Aldrig lingua franca.

Mellan blomkålshufvud
Trindt hans eget skiner.
Svarta händer stapla
Gula mandariner.

Fabelaktigt stora
Ananas, meloner
Framför sig han tornar
Upp som bastioner.

Afrikanska jorden,
Värmd af solens flamma,
Ensam har förmåga
Slika frukter amma.

Själf Abdallah hämtat
Ur dess starka safter
Barnslig lefnadsglädje
Och en jättes krafter.

Då de gamla landen
Sugits ut till märgen,
Och ett bleklagdt släkte
Krymper hop som dvärgen,

Då af tankegrubbel,
Sjuklig lust till vinning
Blodet utspädt bultar
Vid Europas tinning,

Afrika, du rika
Mor för gyllne kornet,
Stjälp då god och sorglös
Ut det fyllda hornet!

När för folk, som hungra,
Dina spenar flöda,
Kanske vaknar glädjen
Åter upp, den döda.

Militärbegrafning.

Af blänkande gevär det vimlar
Utefter hela vägens längd,
Af blåa jackors och af hvita,
Rödkulliga turbaners mängd.

Det är ett infödt regemente,
Där under frankisk trikolor
Vid mohrens och kabylens sida
Som vapenbroder negern går.

I trummans dofva hvirflar blandar
Musiken klagande ackord,
Från Blidahs gator skrider tåget
Åt palmbeskuggad kyrkogård.

Den döde öfversten ledsagas
Dit bort af sina tappres led,
Med sorgflor öfver sadeltäcket
Hans trogne lifhäst följer med.

Den enkla kistan re'n står färdig
Att sänkas i det tysta ner.
Ur staben träder minnestalarn,
En gammal ärrig officer.

I talet möta namn från fordom,
Magenta och Sebastopol,
Liksom på mörka vatten dröjer
En strimma af en slocknad sol.

Men till en bruten hviskning sjunker
Till sist den sträfve krigarns röst,
Det rycker i den grå mustaschen,
Medaljen skälfver på hans bröst.

Han och den hädangångne ofta
Med samma kappa redt sin säng
På Krim i dyiga tranchéer
Och på lombardisk blomsteräng.

Längs väderbitna kindens fåror
En enslig tår i lönn sig stjäl:
»Farväl kamrat, du glömmes icke
Farväl vår öfverste, farväl!»

Nu brakar salfvan från plutonen.
Bakom den tunna rökgardin
De mörke afrikaner skyllra
Med bronsens lugn i hvarje min.

Helt om och marsch! De tåga hädan.
Och blott af krut en flyktig doft
Omsväfvar än den låga kullen,
Som rundats öfver krigarns stoft.

Ett ögonblick, och doften skingrats
Som jordisk äras korta rus,
Och krigsmusiken har förklingat,
Och allt är stumt kring dödens hus.

Och västerns sista purpur svinner
Som ett godnatt till svärdets tid,
Och öfver palmerna och korsen
De stilla stjärnor lysa frid.

Den unga generalskan.

I Constantine, på klipphögt fäste,
Där gamen rufvar i molnigt näste,
Och forsen mullrar i mörka djup
Bland tvära branter, som stå på stup,

Där hos min man det mig väl behagar —
Som far han sörjt för min barndoms dagar;
Sin hand gaf tacksam den unga mö
Åt gamle krigarn med lock af snö.

Hans ärr jag älskar, hans pannas fåror;
De pryda blott, liksom djupa skåror
I hjältens hjälm efter vunnen fred.
Förr'n jag var född, för sitt land han stred.

Till häst jag spränger bredvid hans sida
Och ser hans spahi's i sporrsträck rida.
I röda mantlarne flyger vind —
Då blixtrar öga, då glöder kind.

Min lust är krutröken och paraden,
Och hjärtat följer den stolta raden,
Som defilerar i takt och tu
För generaln och hans unga fru.

Ibland, då han på divanen hvilar
Och skärande genom foten ilar
En plågsam hågkomst af Malakoff,
Ge minnena till historier stoff.

Och gladt vi strida med sår och krämpa,
Då vid vårt schackspel vi båda kämpa.
Han är en Moltke, strategiskt lärd,
Och jag det kommande franska svärd.

Jag ler åt grannlåt och diamanter
Och nya sprättande adjutanter,
Som tänka suckande på Paris —
Här finns ej tillfälle till kurtis.

För slika lejon jag blott har löje.
I Batnas vildmark finns bättre nöje.
Med gamle Ali, min säkra vakt,
Mot skogens högdjur jag drar på jakt.

En dag bland klipporna plötsligt kom det —
Uti provinsen man nog vet om det —
Mot oss ett lejon med vredgadt vrål,
Som där på jakten haft monopol.

Men midt i bringan, den raggigt gula,
Rakt genom hjärtat det fick min kula,
Och väckte aldrig mer strid igen
Om rätt till jakt i Numidien.

Uti vårt förmak vid spiselhällen
Nu lent sig breder den sköna fällen.
Det största lejon blott tjäna skall
Min ädle herre till fotapall.

Biskra.

Där Atlas' sista strimma
Af dunkelröda berg
Förtonar i en dimma
Af aftonrodnans färg,
Där ögat skönjer bara
Safirhvalf och Sahara
Vid himlens södra rand,
Där höjs som ön ur hafvet,
I blommor halft begrafvet,
Det underbara Biskra
Utur ett svall af sand.

Där skymtar snöhvitt kalkad
En karavan-serai,
Af palmens solskärm svalkad
I doft af evig maj;
Där gråa hus af lera
De svarta härbärgera
Från Ethiopens land;
Där, bäst bland himlens skänker,
Cisternens spegel blänker
Liksom en silfverpenning
I solbränd tiggarhand.

Med bössa öfver sadel
Och smyckad som till fest,
Araben, öknens adel,
Där tumlar stolt sin häst;
Där skrider öfver torgen
Med dadelfyllda korgen
En pustande kamel;
Att främlingar förnöja
Där dansa utan slöja
Saharas vilda döttrar
Vid instrumenters spel.

Skall denna drömvärld, blandad
Af ljus och färg och doft,
Ej strax bli öfversandad
I moln af ökenstoft?
Skall denna fabelfägring,
Lik annan ökenhägring,
Ej flykta för din blick?
Åh nej, med dragen sabel,
Att den ej flyr, din fabel,
På vakt står verkligheten —
En blå chasseur d'Afrique.

Patriarken.

Guldrödt varm är djupa aftonhimlen.
Långa skuggor nalkas öfver mark.
Där med husfolk, hjordar och kameler
Tågar en Saharas patriark.

Hög bland sina ättlingar och fränder.
Ofvan stoftskyn af kamelens skridt.
Vördnadsvärd som Abraham han sitter.
Sida dräkten hvit och skägget hvitt.

Med sin Gud och sina tält han drager.
Som hans stam har gjort i tusen år,
Hän till betet bland de svala bergen
Undan torkan, som på slätten rår.

Tryggt som lammet söker modrens sida.
Vandrar han den enda väg han lärt.
Säker att vid målet alltid finna
Ängen, källan, som hans fäder närt.

Inom kort du skall ur kvällens skymning
Höra långt ifrån hans stämmas ljud.
Vänd emot den trakt, där ljuset födes,
Vittnar han i öknen: Gud är Gud!

Ökensyn.

Het är dagen, utan svalka natten.
Törsten bränner mänskor och kameler.
Ökenvandrarn för en droppe vatten
Gärna gåfve pärlor och juveler.

Sina ögon skuggande med handen,
Ropar då en pilgrim, glad i hågen:
»Vänner, sen I sjön vid himlaranden?
Solen glittrar på den blanka vågen!»

Alla studsa vid den sköna synen,
Nya krafter får den trötta skara,
Endast ledarn rynkar ögonbrynen,
Säger suckande: »en hägring bara!»

Och likväl — om detta sken de följa,
Som flyr bort vid horisontens gränser,
Nå de sist till hafvets stora bölja,
Där hon tusen mil i fjärran glänser.

Om det sköna mål, som blicken bländar,
Än för åtrån tyckes vika stundligt,
Sannings haf, där ökenfärden ändar,
Ler i strålar, gränslöst, outgrundligt.

Villa Landon.

(Biskra.)

På sanden den lena
I lustgården vida
Vi gingo allena
Och sida vid sida.

Hvar blomma sig tedde
Så skön som i Eden,
Och palmerna bredde
Sitt skuggnät på leden.

Ett sus vi ej hörde,
Ej fjät af sandaler,
Blott guldfisk sig rörde
I klara kanaler.

En bländande villa
Låg bäddad i grönskan,
Så obebodd, stilla
Som skapt af en önskan.

I dammarnes spegling
Vi sågo hvarandra
Vid guldmolnens segling
Bland skyarne vandra,

Som vägen oss förde
I blånande eter,
Som redan vi hörde
Till andra planeter.

Bak palmskogens bälte,
Två steg utom muren,
Låg öknen, som smälte
Till ett med azuren.

O minne från Eden,
O stund allt för korta!
Omkring oss blott heden
Och världen långt borta!

Kustbild vid Tunis.

Farväl till Tunis och Goletta
Och ut i brisens friska bad,
Där ingen landvind kan berätta
Om dofterna i beyens stad,

Ut från de innestängda gölar,
Där hafvets sälta sättes af,
Och där en ensam buffel bölar,
Till knäna i en vattengraf!

Från kusten och dess feberdimma,
Vår brune roddare, ro på
Mot reddens fjärran blanka strimma
Och ångarn färdig strax att gå!

Välkommet Medelhaf, som rullar
I djupaste ultramarin
Med skum på glitterströdda kullar
Och muntert springande delfin!

Vid raska årtag flyger slupen
I morgonluft och morgonsken,
Och droppen gnistrar, öst ur djupen,
Lik oinfattad ädelsten.

Sjöfågel svärmar rundt omkring oss,
Och skimrande i solens brand
De rosenfärgade flamingos
Sig höja flaxande från strand.

En ås med några hvita prickar
Där borta blånar öfver våg,
Och på vår fråga roddarn nickar,
Att det var där Carthago låg.

Hvar äro nu dess tusen segel
Som glänste här så stolt och tryggt?
Hvar är den bild på ytans spegel,
Som sågs vid vattenfågelns flykt?

På kusten strimmigt sammanflyta
De hvita punkter efter hand.
De sista pärlorna sig knyta
Till minnets rika pärleband.

Farväl I syner underbara
På Afrikas, på sagans jord!
Re'n skeppet ger signal att fara
Och ångan hvisslar gällt: ombord!

FIRENZE och SORRENTO

1880—82

Till Louis Wrede.

Det var i blomsterstaden
En kväll du ringde på
Vid lilla gallerporten,
Som öppnas blott för få.

Det hvita trädgårdshuset
Kan du ej än det se?
Där glöder azalea,
Där doftar rose de thé.

En strålklädd fée på trappan
I dörrens mörka ram
Hon stod i månens strimma
Mitt hjärtas egen dam.

Du ville se hur lyckan
Ej tarfvar världens nåd,
Blott friheten och dunklet,
Lik skogens villebråd.

Men du, den säkre skytten,
Du hittade dess stig,
Fast dina hvassa pilar
Hit icke följde dig.

Där ljöd ett gladt välkommen
Ur månens strimma klar:
»Välkommen, vän från fordom,
Densamme som du var!

»Densamme som vid sundet
Du är i Arnos dal,
Du byter icke färger
Och ändrar ej signal!»

Hvad skall jag kunna säga,
Som denna röst ej sagt?
Haf tack för alla bilder
Ur minnets rika schakt,

För löjets kvicka lekar
Från hof och stad och skog,
Berättade i lunden,
Där näktergalen slog —

Dock mest för ögats skimmer
Midt under skämtets ord,
Som talte varmt, allvarligt
Om trofasthet i Nord!

Florentiner-kväll.

Nu rörs i trädets krona
Ej minsta blad och kvist,
På himlens fält förtona
Orange och ametist.

Från täckta vinlöfsgången
Har ögat Arnos stad
Med torn och kupa fången
I ram af rankans blad.

Här ofvanför vår hjässa
Af drufvor tyngs ett tak;
Så ha ej prins, prinsessa
I sina praktgemak!

Vårt kvällsbord här jag dukar
Allena för oss två;
Blott Luna, som hon brukar,
Får komma fritt och gå.

Vår lampa ut jag hämtar;
Det är så lugnt i kväll
Att ej ens lågan flämtar
I romerskt kopparställ.

Presciutto, apelsiner,
Och så, af viner bäst,
Ett djuprödt florentiner —
Det kallar jag en fest!

Se: alltsom flaskan skjutes
På bordet hit och dit,
En purpurflamma gjutes
Kring duken månskenshvit.

Se'n dagens glöd ej mattar,
Naturen andas ut.
En ljuflig domning fattar
Allt lefvande till slut.

Cigaln hör upp att slösa
— På nattens tysthetsbud —
Sitt dallrande, nervösa,
Som glaset sköra ljud.

Fast ingen oss förnimmer,
Vi samma vink förstått,
Och under stjärneskimmer
Vi hviska — hviska blott.

Och, lutad öfver bordet,
I ljum och dunkel stund
Jag så kan fånga ordet
Allt närmre till din mund.

Syrsan.

I middagsslummer dalen hvilar,
Och solens varma glitterregn
Bland drufvoklasarne sig silar
Igenom rankors gröna hägn.

Bland vignens dufna blomsterkalkar,
Vid vattenkonstens fina stänk,
Jag märker ej hur boken halkar
Ur handen ned uppå min bänk.

Men ständigt hör jag musicera
Den lilla syrsan dagen lång;
Ju varmare det är, dess mera
Hon stämmer upp sin friska sång.

I glöd hon sjunger blott och njuter,
Just som ett äkta sångarbröst,
Fastän de flyende minuter
Allt närmre bringa köld och höst.

Ja spela, gräsets stackars lyra!
En framtid kommer, är det sagdt,
Då från sitt bo hvar bärgad myra
På dig skall blicka med förakt.

Men icke ämnar jag dig klandra —
Din lilla visa gläder mig.
Hvad fröjd har jag af den där andra,
Hur mycket än hon riktar sig?

För mig är syrsan kär — åt myran
Är mängdens hela gunst beskärd.
Förvärfvet ej med sångaryran
Förliktes ännu i vår värld.

Det är den evigt samma striden,
På hvilken intet slut skall bli,
Emellan kloka barn af tiden
Och dina söner, fantasi!

I, som ej sport hur flammor härja,
Så hjärtan smälta ned som vax,
Men som försiktigt valt att bärga
På nyttans teg de gyllne ax,

Hos eder blodets lugna vågor
Fällt domen öfver en och hvar,
Hvars lif går upp i sång och lågor
I allt för korta sommardar.

Palazzo Strozzi.

I natt i drömmens värld på gästning,
Här i vårt Florens har jag stått
Invid en trotsig gråstensfästning,
De forna Strozzi's dystra slott.

Från glesa skyar månen blänkte
På gallret framför fönsterkarm.
I toner högt på dig jag tänkte
Med mandolinen på min arm.

Ur skuggan plötsligt såg jag rusa
Af masker en beväpnad ring:
Jag kände lifvets källor frusa
Vid dolkars isigt kalla sting.

Af hela skarans fötter trampad,
Jag såg mitt hjärta rödt på glänt
Och mandolinen sönderstampad
I hundra skymfade fragment.

Nu blixtrade den blanka eggen.
Och som en mäktig purpurström
Mitt blod jag stänka såg på väggen . . .
Då spratt jag upp — det var en dröm.

Vid sol-ljus dag min första handling
En vandring var till samma plats.
Men hvilken leende förvandling
Var skedd med nattens drömpalats!

Mot muren blomsterbord sig stödde.
Där vårens rikedom låg tömd,
Den hörnsten, där jag tyckt jag blödde,
Var under berg af rosor gömd.

Se här de rödaste bland röda
I daggig fägrings bjärta spel!
För dig de purpurvarma glöda,
Och mandolinen — den är hel.

Din stämma —

Din stämma är det ljud jag hör,
Då dagens sorl försvinner,
Då flärdens anspann fjärran kör
Från dörr med murgrön ofvanför,
Där Arno sakta rinner.

Din stämma är på ökenstig
Den hälsning palmen fläktat,
Är källans ljufva: kom till mig!
Då vandrarns läppar närma sig —
Hans, som af törst försmäktat.

Din stämma drar ett klangrikt band
Omkring den lilla härden.
Här är min kärlek, här mitt land!
I luften en melodisk rand
För mig begränsar världen.

Din stämma är mitt språk i Nord,
Med sång i djupa dalar.
Dess ande sitter vid mitt bord
Och hviskar underbara ord
Så ofta som Du talar.

Michel Angelo.

Då kejsaren drog kring din fädernestad
Af lansar och eldgap en blixtrande rad,
Förkunnande död eller fegt slafveri —
Ditt svar, Buonarotti, ljöd klarast: nej, fri!

Men fanns det i Florens en endaste man,
Som hotet ej gällde, förvisst var det han,
Den skapande grubblarn, från världsbullret skild,
Hos hvilken de mäktige tiggde en bild.

Han var Michel Angelo fjärran och när;
Hvad var några väfvares frihetsbegär
För anden, som hade sitt hem öfverallt
Där marmor, där brons tog odödlig gestalt?

För honom därborta hos kejsaren fanns
En framtid af storverk och hyllning och glans;
Härinne ett samhälle söndradt och smått,
Där njugghet förliktes med trångheten godt.

Dock detta hans Florens, just sådant det var,
I själ som i öga med kärlek han bar.
Han var ej blott snille, som såg och förstod,
Men kännande hjärta och brinnande blod.

Där roptes: till vapen, vår frihet förgås!
Då slog han sin studio vredgad i lås
Och skyndade främst vid trumpeternas skall
Till hotade punkter på sviktande vall.

Den store, de väldiga synernas tolk,
I faran och nöden var ett med sitt folk.
Han fällde sin mejsel ur gudavigd hand,
Till hacka och spade han grep för sitt land.

Han botade murbrott med vallar af jord,
Och fästen sig reste på konstnärens ord.
Kring tempelfasader, att skydda mot skott,
Han skapade bröstvärn af ullsäckar blott.

Den tanke, som hvälfde kupoler i skyn,
Nu rufvade den öfver rynkade bryn,
Lik molnet med korsande blixtar uti —
Snart stod där på kullen ett nytt batteri.

Förmer än hans byggverk, som stråla i glans,
Förmer än Sankt Peter jag prisar den skans,
Han reste i hast åt sitt fädernesland
Till skydd mot förtryckarnes bojor och band.

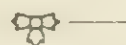
Han stod vid kanonen i konstnärsbarett
Och åskade tappert för frihet och rätt
Och splittrade fiendens stormande led,
Som flisorna flyga, då mejseln är vred.

Så lärde han härskarn hvad konsten förmår,
När den mot tyranner för friheten går.
Med mejsel och pensel, med lyra och dikt,
Har konsten sin heliga medborgarplikt. —

Att visa för sekler hvar stormannen stått
Och värnat sitt Florens med ljungande skott,
Där står nu på kullen, vid sluttningens rand,
Hans härlige David med slungan i hand.

Den ädla gestalten så spänstig och stark
Har vuxit i brons upp ur frihetens mark.
Så ofta som solen ses leka därpå,
Det är som ur stoden det klingade då:

O främling, min skönhet blott vore ett sken,
Om slungan ej ägde sin träffande sten.
Om konsten din vördnad och kärlek är värd,
Den varder i nöden ett huggande svärd!

I San Lorenzo.

En skönhet finns, som älskats af Hellenen
Och ler från Afrodites marmorställ;
Men vill du spana andens strid i stenen,
Träd in i San Lorenzos grafkapell!

Gå och betrakta Buonarottis under:
De båda Medicéers skilda drag
Och under dem de fyra dygnets stunder,
Ett jättepar på hvar sin sarkofag.

Se *Natten,* tungt uti en ställning somnad,
Som talar än om boja och om tvång,
Från bördorna i drömlös hvila domnad,
I hopp att aldrig vakna mer en gång;

Se *Gryningen,* hur kvalfullt hon sig sträcker
Och hälsar samma öde verklighet;
Till samma lidande hon lifvet väcker,
Till samma lott, som ej af ändring vet.

Så för sin fot han lagt dem marmorsvala,
De kval, som rymmas mellan natt och dag.
Och fjättrat smärtan under skönhetsdvala
I sina hvilande titaners drag.

Hvad kunde mer den väldige begära
Du spörjer, djupt inför hans storhet böjd.
Den så förmått förtjusa och förfära.
Hvad var för honom sedan sorg och fröjd?

Hvad mera om i människornas vimmel
Kring enslingen en öde ring sig drog?
Han hade skönhetens och ärans himmel,
Sitt verk han hade. Var ej detta nog?

Men vet du hvad den store själf bekände.
När sist han ensam stod på snö-kal höjd
Och såg sig om, vid segerbanans ände,
Emot sin bildvärld, hvit ur skuggor röjd?

Han vittnade att skönhets skimmerslöja
Är blott kring stoftet en förgänglig skrud,
Hvars sken för ofta frestat att fördröja
Hans själ på vandringen att söka Gud.

Så letar barnet efter bjärta stenar,
Som locka gnistrande bland stigens grus,
Och än i solnedgången sig försenar
Uppå sin hemväg till sin faders hus.

Han vittnade att konsten aldrig bringat
Till ro hans andes längtande begär:
Att kval, som han i marmorns lugn betvingat,
Afskuddat stenen, nu då kväll var när.

Ej mera tankens höga alp-orkaner
Han tystade med mejselns djärfva slag,
Men lade ned upproriska titaner
För Den, som rader öfver natt och dag.

O hvad är konsten, då dess aldra störste
Fann den så tom, så full af brist och svek,
Och dömde ödmjuk inför Lifvets Förste
Så värdelös sin egen skaparlek?

Det skönaste i bild, som jorden äger,
Från dessa Medicéers sarkofag
Se'n dess förkunnar konstens största seger
Tillika med dess största nederlag;

Och då ånyo tempelporten reglas
Om snillets högsta skapelse på jord,
I hjärtat synen outplånligt präglas,
Men Buonarotti! också dina ord.

Misericordia.

De svarta männen med sin snabba gång,
Med ögonhål i nerfälld kapuchong,
    Den ena lik den andra,
Med sluten sjukbår genom vimlet vandra.

Misericordia! en hviskning far,
Och hälsande man sig åt sidan drar,
    Ja, själf den fina sprätten
Gör som en åtbörd upp mot hattens brätten.

Han är ju eljest sparsam på respekt:
Men under denna svarta mask och dräkt
    Kanhända göms en hertig,
Som är en stund incognito barmhärtig.

Misericordia är, som man vet,
En orden byggd på kristlig jämlikhet.
    Förklädda i en skara
Båd' furste och facchino kunna vara.

En hvar sin nummer har. I årets rund
Slår också hvar och ens tjänstgöringsstund:
Då tjänar man de sjuka
Och är blott människa, om också duca.

Ett samfund med ett ädelt ändamål!
I all sin skönhet dock en blott symbol,
En vink om andra tider,
Som mänskligheten väntar, hvad det lider,

Då fritt man tjänar, efter öppet val,
Barmhärtig utom tur och ordningstal,
Då en är lik en annan,
En broder — äfven utan mask för pannan.

Från sjuksalen.

In på sjuksalns väggar spelar
Gladt Firenzes vackra sol.
Och orangers doft från fönstret
Mängs med lukten af karbol.

Tvenne rader hvita bäddar
Breda strimman dansar på,
Tvenne rader barnahufvun
Glorior af strålar få.

Här ett dussin små patienter
Liknande en blomstergård,
Som en vårlig frostnatt härjat,
Goda människor ge vård.

Nu är timmen för besöken —
Mången leksak blir beskärd,
Och förstulet les och snyftas
Vid hvarenda hufvudgärd.

Se, hur blek och tärd den lille,
Han, som snart i grafven bor,
Lyfter sina matta armar
För att famna stora bror!

Stora bror, en solbränd pojke
Med en skog af krusigt hår,
Stark som Buonarottis David,
Knappt behärska sig förmår.

Lutad öfver liten sjukling,
Döfvar han med ord sin sorg,
Visar hvilka vackra drufvor
Han fört med sig i en korg.

Hälsar hemifrån — från vignen,
Som nu står i sommarprakt.
Snart skall lilla bror få komma
Hem igen, har doktorn sagt.

Far och mor och alla hälsa,
Ett par veckor hastigt fly,
Åsnan hälsar, hunden hälsar,
Snart blir allas älskling kry.

Men den lille vet det bättre —
Småler endast blekt ibland,
Stryker sakta broderns lockar
Med en genomskinlig hand.

Nu kan stora bror ej längre;
Han af sina tårar kväfs,
Kinden gömmes djupt i kudden.
Och den starka skuldran häfs,

Och den bruna arbetsnäfven
Kramar ångestfullt därvid
Tunna, hvita händer, frälsta
Undan lifvets hårda strid.

Garibaldis död.

"Quanto è allegro!"
(Garibaldis ord på dödsbädden.)

Då hjältens sista lefnadsdag
Sjönk säll och ärorik
Med solens varma purpurklot
I lugn Caprera-vik,
Och redan döden fram sin dryck
Af evig ungdom bar
Åt detta lama, trötta stoft,
Som Garibaldi var;

Då har hans öga, så man sagt,
Än hvilat mildt och ljust
Vid hvarje jordiskt föremål,
Som förr hans själ förtjust:
Vid rankans vaggande guirland
Och hafvets djupblå färg
Och Corsica vid himlens bryn
Med violetta berg.

Han ville tacka än en gång
Den jord, där han fick kraft
Att föra ut det skönsta verk,
Som någon dödlig haft;
Där han fick slita slafvars band
Med denna lama arm
Och sluta frihet och natur
Till denna trötta barm.

Han, som så oförsonligt bröt
Förtrycket ned i stoft,
Han älskat hvarje harmlöst lif
Och hvarje blommas doft.
Ännu i självfva segerns stund
Han kunnat småle godt
Att se ett skonadt fågelbo
På fältet, plöjdt af skott.

Allt djupare mot böljebädd
Skred solens ljusa tåg,
Om hjältens hjärta göt sig sval
Re'n evighetens våg.
Den underbara gästen nu
Hans bleka panna kysst —
En hvar sin anda återhöll,
I rummet var så tyst.

Då slog en liten fågel ner
På fönsterkarmens rand
Och sjöng och jublade af fröjd
I aftonsolens brand.
Den gamle frihetskämpen log,
Och de som sörjde där
Förnummo så hans sista ord:
»Se, huru glad den är!»

Ett ögonblick — och fågeln lyft
Sin vinge för att fly
Och smalt med ekot af sin hymn
In i en gyllne sky.
På samma gång steg hjältens själ
Utur sin bräckta kropp
Mot frihetens och ljusets hem,
Mot glada himlar opp.

Innocenti.

Villorna bak sina lagerhäckar
Lysa gladt med blomsterhöljd balkong,
Florens' himmel almanackan gäckar:
Februari, sol och fågelsång!

Uppåt San Miniato vägen dammar,
Vagnar rulla där med stolt livré.
Mellan resliga cypressers stammar
Staden jag i rosigt ljus kan se.

Här på solig älsklingsbänk jag sitter,
Lyss på tonerna från dalens snår.
Plötsligt ur mitt drömmeri jag spritter,
Då på marmorn jag en granne får.

Det är krymplingen jag ofta mötte —
Fattigt klädd, men fint och hyfsadt skick.
Han vill också hvila sig, den trötte,
Här en stund i solens varma blick.

Hälsar artigt, lägger ned sin krycka,
Hemmastadd på bänkens halfva del.
Söderns barn ej fatta, till sin lycka,
Svalget mellan lappad rock och hel.

Tigger gör han icke. Vill man truga,
Tar han mot en slant till en cigarr,
Lycklig att få kronans fusel suga
Här i skuggan af en pinjes barr.

Och vi prata som man gör i Söder.
I sitt språk är florentinarn kär.
Ena ordet lätt det andra föder,
Inom kort jag känner hvem han är.

Innocenti är hans namn. Rheumatisk,
Flyttar han sig fram som snäckan blott.
Drar en bärgning mer än problematisk
Då och då af vänners sammanskott.

Han var tjugo år, då lystringsordet
Ropte landets ungdom i gevär;
Gladt han ilade till mönstringsbordet,
Starkt och modigt klang det: jag är här!

En af Garibaldis volontärer,
Med i hjältens berg-kampanj han var.
Mot tyroler-skyttar och glacièrer
Fäktande och klättrande det bar.

Ej ett skott ur grönklädt jägarvimmel
Göt hans varma blod i ärlig strid;
Nätters is-köld under öppen himmel
Gjorde ynglingen till invalid.

Förr'n en enda lager var förvärfvad,
Förr'n han knappast hunnit lukta krut,
Låg han där prosaiskt giktfördärfvad,
Och hans korta hjältedröm var slut.

Blänkande af tapperhets-medaljer
En kamrat han såg med arm i band,
Hörde honom tala om bataljer
Lönad ljuft af mörka ögons brand;

Och en ann', hvars ben vardt amputeradt,
Fick dock i pension en handfull guld,
Fick sig skriftligt erkändt och signeradt
Att hans land till honom stod i skuld.

Föga aktar man hur såren svida,
Af beundran, kärlek tacksamt krönt,
Men det smärtar för sitt land att lida
Lika obemärkt som obelönt.

Hur naturligt, om min krympling stirrat
På sitt spillda lif med bitter håg,
Om hans blickar hårdt och hånfullt irrat
På de granna lättingarnes tåg!

Men nu såg han rikedomen, ståten
Utan skymt af bitterhet och hat.
Med sin karga lott var han belåten,
En förgäten frihetens soldat.

Och i ord, från hvarje afund fria,
Gladdes han åt lifvets ljus och prakt,
Kallade sitt land *la bella mia,*
Lycklig att ha skyllrat i dess vakt.

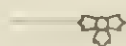
Liksom till sitt bröst han ville trycka
Detta Florens, än i vintern grönt;
Detta land, för hvilket han bar krycka,
Med förtjusning såg han sällt och skönt.

Sådan blick jag möter knappast mera
Som hos denne man af ringa ätt.
Svärmaren, den store på Caprera,
Log vid kryckorna på samma sätt.

Barnet och den vise mildt därinne
Med martyr och hjälte enat sig.
Garibaldi, höga barnasinne,
Denne arme man var värdig dig!

Innocenti, finns du än i världen,
Tack för hvarje lärdom jag tog mot!
»Store män» jag stundom mött på färden,
Men du lät mig se en patriot!

Hör jag mer om landsmäns otack höjas
Den där gamla visan af en narr,
Fram din bild jag manar, ser dig nöjas
Blott med solsken och en slät cigarr.

Den främmande fageln.

Liten tiggargosse på en trappa låg,
Utan fader, moder, — lämnad vind för våg.
Huru varmt det vackra, bruna ögat bad,
Ingen, ingen rördes i den stora stad.

Kampanilens klockor ringde doft: bing, bång.
Sol och helgdagsdräkter, kyrkmusik och sång!
Köpenskapen blomstrar, man är rik och säll,
Därför skyddspatronen fått ett nytt kapell.

Bisp med staf och mitra under baldakin,
Stadens styresmän i fotsid karmosin,
Pager, svassande i snibbigt smala skor,
Damer, mysande bak toppig mössas flor.

Alla drogo fram i ändlös procession
In i svala dunkel, under orgelton.
Tiggargossen trifs på solig trappa bäst —
Hvad har han att göra med de rikas fest?

Liten fågel sjönk från molnets gyllne rand,
Lät sig villigt tagas af den späda hand.
Svart och hvit till färgen, än af sunnan varm,
Trötta fågeln gömde sig vid gossens barm.

»Svala», sade gossen, »lycklig, lycklig du,
Som med snabba vingar delar skyn i tu!
I de sköna landen, där du varit sist,
Gjuter ingen tårar, lider ingen brist.

»Midt i nödens sköte hvarför slog du ned?
Ack, vänd om, jag ber dig, flyg och tag mig med!
Låt ock mig få följa med det långa tåg
Mot de gröna palmer, mot den stilla våg!

Tätt till bröstets trasor fågeln ömt han smög,
Snart på hvilad vinge åter bort den flög.
Under hymnens jubel, orgelns återskall
Gossen sjönk tillbaka, sällsamt blek och kall.

Nästa sol rann opp — från tusen läppar ljöd:
»Pesten är i Florens, folkens svarta död!»
Han, hvars offer äro liksom hafvets sand,
Kommit med en svala från Egypti land.

Afrodite och Sliparen.

(I Tribuna degli Uffizi.)

I konstens strålande Tribuna
En makt beständigt drager mig
Till dig, du höga Afrodite,
Du mörke »Slipare», till dig.

Hur blefven I så nära grannar,
I bilder två, jag fattar ej,
Du underbara skönhetsdrottning,
Du tunge, lutade plebej?

Ack, formens fägring med sin motsats
Får sammanbo i konstens sal.
Liksom vid skönhetslifvets sida
I världen rymmas nöd och kval.

Hon, Afrodite, sluter örat
För hvarje disharmoniskt ljud,
Det fulas åsyn bringar frysning
I hennes alabasterhud.

Den värld, som sträfvar, kämpar, lider,
Den hejdas vid den hårdas fot,
Liksom mot hennes eget Cypern
Förstummas ohördt hafvets knot.

Ej för att pröfva stoftets strider
Hon steg en gång ur svallets elf;
En enda lag hon känner — skönhet,
Ett enda ändamål — sig själf.

Hon finnes helst för dessa några,
Som glättat från sin lefnad ut
Hvar lidelsens och kvalets skrynkla,
Tills allt som marmorn blef till slut.

En afgrund därför skiljer henne
Från närmsta grannen, trälen där,
Som böjd på knä med knifvens slipning
Se'n tusen år ej färdig är.

Som hon ur pärlskum iris-färgadt
Så han ur jorden spirat opp;
Af svett och blod igenomsyrad
Dess mylla födt hans jättekropp.

Se dessa grofva senor, muskler,
Som knutits af hans hårda lott.
Se denna hand, som mödan fjärmat
Från skönhetstypens ädla mått!

I luften ligger som en maning
Af halfva tankar, brutna ord:
Res upp dig, du af oket tyngde,
Du står uppå din egen jord!

Hvar lössläppt kraft i elementen
Sin frestelse till jätten för;
Följ efterdömet! alla brusa —
Men ve vår värld, om han det gör.

Finns ingen brygga till försoning
Emellan dessa grannar två?
Skall hon, den stolta, ej bevekas
Att medlidsamt till jätten gå?

Skall skönheten, från folket söndrad,
Gå upp i själfviskt njutningslif?
Skall han, som knäar där i stoftet,
En gång bli färdig med sin knif?

Stig ned, du konstens Afrodite
Från din förnäma marmorhöjd,
Låt stenen mjukna kring ett hjärta,
Som känner mänsklig sorg och fröjd!

Sänk dig med kärlek till din broder
Att mildra ödets hårda band,
Att torka svetten ur hans panna
Och vrida dolken ur hans hand!

Vägen till Taormina.

Utmed kusten sig vägen slingrar
Mellan grönska och mörkblå sjö.
Eos lyfter med rosenfingrar
Töckenslöjan från Etnas snö.

Mandelträdet vid stigen nickar
In i vagnen med blom på kvist,
Som en rodnande dryas blickar
Fram ur lunden med lekfull list.

Af Oceani sånger burna,
Skymta bilder från mytens land.
Hafvets sorlande jätteurna
Ger sin klangfärg åt klassisk strand.

Hviskar ännu på ionisk tunga
I det darrande glittersken
Böljefriska, evärdligt unga
Rapsodier ur Odyssén.

Målaren i Pompeji.

Sin pensel ur handen han fälde
Och knäföll för skönhetens välde
Och eldigt i famnen höll sluten
Sin rodnande brud och modell.
Så stilla med ens stod minuten
Som dansen af kransade timmar,
Där luftig kring frisen den glimmar
I konstnärens leende tjäll.

En Amor med fingret på munnen
I atrium vaktade brunnen,
Och vattnets kristalliska sladder
I snäckskålen saktadt sig göt;
Vid purpurförhängenas fladder
Förrådde den öppna portiken
En skymt af Vesuven och viken,
Där solgudens öga sig slöt.

Omslingrade dröjde de båda.
Hon tröttnade ej att beskåda
Den nymf-lika sköna figuren,
Som penseln fulländade nyss.

Den fuktiga färgen på muren
Gaf åter de älskade dragen
Af henne, som tacksamt betagen
Nu skänkte sig helt i en kyss.

Hon är det. I fladdrande dräkten.
Hon liknar olympiska släkten,
Och under det dansande steget
Försvinner det jordiska grus.
Ja, anletet är hennes eget!
Odödliga rosor bär kinden,
Hon sväfvar som buren af vinden,
En strålbild af ungdom och ljus!

Och målaren ropte: »I gudar,
Som smyckaden stoftet med skrudar
Af skönhet från himlarne lånad,
Om nåd för er afbild jag ber!
Då Parcernas ilande spånad
Skall slitas i morgon måhända,
Skall åter till intet då vända
Den form, hvilken liknade er?

»O rädden från glömskan och natten
Till trots för det Stygiska vatten
Den skapnad, I skänkten åt henne.
Och låten dess skugga bli kvar!

Då ingen mer minnes de tvänne,
Må konstnärens flyktiga daning
I sekler än gifva en aning,
Hur skön och hur älskad hon var!»

* *
*

Hans bön de odödlige hörde.
Den regnande askan förstörde
Det lif, som på gator och gränder
Dref fram med sitt tanklösa sorl;
Men verket af älskande händer
Än pryder den leende gården,
Där Amor som fordom har vården
Vid brunnens förstummade porl.

I lefvande färgglans på muren
Hon syns, af sefirerna buren,
Olympisk är än hennes bana,
Hon glöder af ungdom och ljus!
Hvad konsten och kärleken dana
Skall tiden bestorma förgäfves,
Ur seklernas aska det gräfves,
Besegrande glömska och grus.

Hvad muren sade.

Pompeji, den begrafna staden,
Ånyo återgaf ett hus;
Ur långa blunden väckt af spaden,
Det kastade sitt täckelse af grus.
Som barn, när solen in i kammarn skiner,
Så nymfer vaknade och amoriner
På purpurgrund i morgonljus.

Jag gick där med min vän arkeologen.
Han hade ögon som en falk
Och såg en skrift på yttermurens kalk —
Det var ett fynd för forskarhågen!
Med spetsig stylus någon bitter själ,
Kanske en hämndfull träl,
Ett skymf-ord ristat dit mot husets herre —
Det kunde knappast varit värre!
Se, sade forskarn: sanning gör sig hörd —
Läs här om mannen samtids vittnesbörd!

Jag lät min lärde vän predika —
Egentligen det kvittade mig lika.

Mitt öga sköna syner njöt:
Från freskerna en regnbågsglans sig göt
Kring hvita stoder, ädel pelarprakt.
En fläkt af ägarns ande än höll vakt!
Jag kände kärlek till dens minne
Som skapat sig en skönhetsvärld härinne.

Och den var också sanning, fullt så god
Som allt hvad utanför på muren stod.

Fångna kärleksgudar.

En bur af amoriner full!
Hvem är som så grymt dem sårar?
De snyfta och torka med lockar af gull
Fallfärdiga barnatårar.

De sitta och huka och titta fram
Emellan burens käppar,
De skälfva och sucka, stackars små lam,
De huttra med rosiga läppar.

Hör på den lille, hur frusen och arm
Han ber genom burens stängsel:
Jag vill ej bli fri, men jag vill till din barm,
Jag vill endast byta fängsel!

Åter i Sorrento.

Sorrento, än i grönt och ljus
Du ler med dina hvita hus.
Som solen kysser varm.
        Sorrento-loft,
        Sorrento-doft,
Oranger under fönsterkarm!

Än lunden full af blomstersnö
Sig skådar i violblå sjö
Och skuggar nymfens bad.
        Sorrento-lek,
        Sorrento-smek,
Sefirers spel med våg och blad!

Än drömma toner utan tal
I vind, i strå, bland berg och dal,
Ett ord kan väcka dem.
        Sorrento-bo,
        Sorrento-ro,
Sorrento, hjärtats sommarhem!

Fången.

Kall för doft och fågelkvitter
Och Sorrento-böljors sus,
Lagen vid sin vikt-skål sitter
I sitt glädjetomma hus.

Solen skära dagrar målar
Midt emot på kalkad knut,
Gyllne frukt bland grönska strålar
Ofvan mur vid grändens slut.

Med den trotsigt vilda luggen
Och ett lika yfvigt skägg
Syns ett anlete i gluggen
Bakom gallret högt på vägg.

Mannen där uti sitt fängsel,
Pannan lagd i dystra veck,
Ser naturen genom stängsel
Korsad som af svarta streck

Men nu ljusnar plötsligt fången,
Har han icke hört i gränd
Re'n den nymf-likt lätta gången
Och en stämma kär och känd?

Det är hon — den ton hon gnolar
Säger, att hon än är hans.
Tvänne varma, mörka solar
Riktas upp i fuktig glans.

Oförmärkt, med vana händer
Nu en liten blomsterkvast
Genom gallret in hon sänder
I ett skickligt måttadt kast.

Rosorna en hälsning bära,
Skickad af de läppar två,
Hvilka glöda, ack, så nära
Och så långt ifrån ändå!

Må den stränga lagens balkar
Fälla dom omutligt rätt!
Dessa kära rosenkalkar
Döma på ett annat sätt.

Månne solens strålar fråga
I hvad famn de strö sitt guld?
Kärlek, kärlek, himlalåga,
Spörjer du om straff och skuld?

Geten.

Lätta språng på förstugolfvets stenar
Och en liten klockas muntra ljud!
Det är geten, som i fyllda spenar
Bringar sundhet åt min hjärtebrud.

Brunhylt flicka med sin blanka stäfva
Och det täcka, lekfullt ystra djur
Framför väggens röda kalkgrund sväfva
Som en fresk uppå Pompeji's mur.

Låt mig stryka lent den fina raggen
Af orangeblommans hvita färg:
Fuktig än den känns af honungsdaggen
Från Sorrentos betes-rika berg.

Lilla hälsogifverska! Du ströfvat
Natten öfver fritt i skog och mark,
Än hos frodig klöfver har du töfvat,
Än där timjan doftar söt och stark.

Kanske har du sett hur fauner lekte,
Lustigt stegrat dig i nymfers dans,
Känt, hur deras mjuka armar smekte,
Se'n du fångats med en blomsterkrans.

Månne ej i månskensdalen rördes
Luftiga cymbaler utan ljud?
Månn' du ej som låtsadt offer fördes
Fram åt Pan, den store skogens gud?

Bar du icke hem från gudalunden
Denna underbara hälsoflod?
Bor ej där, med lifvets saft förbunden,
Gyllneålderns ljusa lefnadsmod?

Älskade, ej mera dystert grubbla!
Här står hälsans rågade pokal:
Se, mot randen höjs den varma bubbla,
Och kristallen färgas i opal!

Dryadens byte.

På lummiga udden
Med bråddjup och stalp,
Som famnas af golfens
Safirblåa skvalp,

Mot stam af oliven
Jag skrifvande satt,
Den ystra sefiren
I häftet fick fatt.

Från klippa till klippa
Jag såg, hur det föll,
Ett blommande törnsnår
Till sist det behöll.

Förgäfves från branten
Jag sträckte mig ner —
Dryaden sitt byte
Tillbaka ej ger.

Den vare då hennes,
Min började dikt,
Som gungar bland rosor
Vid grenarnes svikt.

Snart kvällen skall komma
Med smekande hand
Och drypa ur daggskåln
På tankarnes brand.

Det dunkla skall skäras
I månljusets bad,
Och nattvinden vända
De oskrifna blad,

Och näktergaln sluta
För rosen helt sent
Den afbrutna strofen —
Åt Dig var den ment.

Blåa grottan.

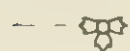
Med vår båt vi sakta flöto
In i bergets slott,
Hvalfven, som kring oss sig slöto,
Vattnet, — allt var blått,

Blått, som framtid luftigt bådad
För en ynglings syn,
Blått, som hoppets trollkust skådad
Bortom himlens bryn,

Blått, som vi i drömmar måla
Sjunket fabel-land,
Där ur djupet bilder stråla
Flyktigt skönt ibland.

Ut vi gledo i vår eka:
Hur var allt förbytt!
Haf och himmel tycktes bleka,
Färg och fägring flytt.

Endast i ditt underbara
Blåa ögonpar
Dröjde än den azurklara
Skönhetssynen kvar.

Laibach.

Den älskades hufvud
Emot min axel stödt,
I knä't den lille gossen,
Som slumrat in så sött,

Så har jag suttit länge
I järnvägs-kupén
Alltse'n Triest i morse
Vid dagens första sken.

Vid viken den vinblå
Jag sett Miramar:
Bland klippor af dolomit
Nu iltåget far.

Oss italienskan lämnat
Vid sista station.
Nu äro vi i Krain
Bland slaviskt språk och ton.

Där ser jag i dalen
En täck liten stad,
Längst borta en snötopp
Bland berg i dimblå rad.

Sloveniska flickor,
En vacker solbrun svärm,
Med mörkröd duk om pannan
Och uppvikt lintygsärm,

På rika ängar räfsa
Det doftande hö —
I dalen sydländsk färgglöd,
Vid horisonten snö!

Hvem är du, stad, där söder
Och nord hvarann' gå mot?
Bædeker lärdt upplåter
Två läppar af högröd cloth:

Jo, staden heter Laibach,
Och Terglou denna alp . . .
Alldeles! Tack orakel,
Som mig på tråden halp!

Ha, Laibach — om den staden
Mig syns jag något vet.
En nedrig kongress jag minnes
Dock det var inte det.

Det rör mig helt personligt,
Det minne Laibach väckt —
Från Laibach ha utgått
Mitt namn och min släkt.

Utur papistisk träldom,
Allsköns förtryck och våld
En man kom lyckligt undan
I blågul fanas sold.

En dosis sydlandssol
Till reskost han tog;
Där Terglou visar vägen
Mot nordens snö han drog.

Nu, leende vackra Laibach,
Du öppnar din famn,
Som ville du återbörda
Mitt krainer-namn.

Ditt sydliga arf kanhända
Hos mig går igen ibland,
Men, tro mig, intet rycker
Mig från mitt svenska land.

Fast haf och fjällar skilja,
Där har jag min rot;
Är hemma mera än mången
Som sätter där sin fot.

Det land, där en lärka höres,
Det kallar hon för sitt,
Må andra på marken tvista
Om mitt eller ditt!

Låt mången på egen torfva
Fritt göra sig bred!
Trots alla gärdsgårdar, klingar
Ur rymden sången ditned,

Min tanke och min sång
Gå på svensk melodi;
Till Sverge är jag bunden,
Fastän som lärkan fri.

Din blir jag icke, Laibach!
Du hörde mitt skäl.
Med dina gröna luckor
Och hvita hus, farväl! — —

Men bäst jag fantiserar
Här i min fönstervrå,
Nu uppslå sina ögon
De älskade två.

Och från min gosses läppar
Nu morgonfriskt sprang
Mitt språk, mitt eget språk
Med segrande klang.

FANTASIER OCH VERKLIGHETER

Fylgjan.

Det är natten före striden. Torolf Vikings härjarfärd
Skall i morgon hånligt lykta under frankers hämnar-
svärd.
Stängd från skeppen, innesluten, skall han obesjungen dö,
Som ett blodigt irrbloss slocknar fjärran i en namnlös sjö.

Rundt omkring, hans lilla skara hvilar trött och slum-
mertung.
Ensam i en öde koja vakar Torolf, böljans kung.
Timmar skrida hän i mörker. Från den matta stock-
eldsglöd
Dröjer i hans sköld på väggen blott en fläck, en dunkelröd.

Utan hopp som utan fruktan mönstrar han i dyster håg
Tio somrars kämpabragder på den vida salta våg,
Tio vintrars högbänkshvila på så mången kufvad strand
Mellan skum-omgördladt Norge och helleners solskensland.

Skall han bjuda för sin räddning Oden offer eller Tor?
Torolf mer på egen styrka än på Valhalls gudar tror.
Torolf skulle ödmjukt tigga? Det är lifvet icke värdt!
Hellre mana fram sin fylgja, som en bjarmisk trollman lärt.

Se'n det sista Greklandståget all hans glada trygghet vek,
Tvifvel tärde på hans lycka liksom mask i skeppets ek.
Nu från egen nornas läppar han sitt öde höra skall,
Må hon båda honom seger eller nederlag och fall.

I hvad skepnad skall hon komma? Kanske lik en snöhvit häst,
Manen fladdrande i frihet — förebud till segerns fest,
Eller som den askgrå ulfven med sin stela eldkolsblick —
Det är undergångens tecken, det är dödens bittra drick.

Men en suck ur jordens inre sakta rörde kojans grund:
Blott i slöja svept, en jungfru viste sig i samma stund.
Dallrande vid hvarje luftdrag, bilden skalf liksom af köld,
Bröstet blodigt genomskimradt af ett sken från Torolfs sköld.

»Minns du Tyche», ljöd en stämma lik en eolsharpas sus,
»Hellas' dotter, som du ryckte ur förhärjadt fadershus,
Som du tillät, då den arma en slafvinnas lott begrät,
Att till segrarn endast nalkas, skyld af natt och hemlighet?

»Minns du, hur ur vilda drömmar du spratt upp med vredgadt hot,
Då din brynja klang i mörkret, stött af naken jungfrufot?
Troende försåt å bane, hof du genast väpnad arm,
Och det stål, som blindt du förde, kallt begrof sig i min barm.

»Djupt i Hades' tysta rike har jag väntat dig se'n dess
Nära glömskans stilla vatten, mellan tårpil och cypress.
Mången, mången såg jag dricka där ur girigt doppad
hand,
Men jag fästes än vid jorden af ett oupplösligt band.

»Som den stoftets form, du krossat, fordom var din
viljas träl,
Så med makt, den ej du anat, jag behärskat har din själ.
Om jag hatar, om jag älskar, än i döden ej jag vet,
Men jag vet, jag är ditt öde nu och i all evighet.

»Jag har gungat på din reling, ljungelds-klar i stormens
skräck,
Under lugna stjärnenätter har jag suttit på ditt däck.
Det var jag, som vallmohornet ut i guldpokalen hvälft,
Jag som väckte dig, då svärdet tycktes klirra af sig
självt.

»Ständigt, hvar du gick, min skugga mörk sig lade i
din krets,
När du blottade din klinga, hang jag blytungt vid dess
spets.
Segerns ljusa anlet vände sig från dig på kampens dag,
Skyende, att vid din sida möta mina bleka drag.

»Nu det täckelse oss skilde hastigt glesnar mer och mer,
Och min maning omotståndligt drager dig till mig dit ner.

Gudar, som du stolt försmådde, ha för oss sin solport lyckt,
Men med våra dåd och tankar själfva vi en värld oss byggt.

»Kom min hjälte, du mitt öde lika visst som jag är ditt!
Innan nästa afton skymmer, har din sista strid du stridt.
Från ditt hufvud vill jag lösa sönderhuggna hjälmen då,
Och vid glömskans stilla vatten kanske bägge ro vi få.»

Sagdt. I gråkall morgongryning synen sjönk till skuggors värld,
Torolf satt med pannan lutad öfver knappen af sitt svärd.
Då han hjälmens örnevingar åter lyfte, var det tid:
Luren redan tvänne gånger ropat utanför till strid.

Napoleons ur.

Alltså är du nu förlorad,
Lilla gyllne talisman,
Som hos fallen kejsaryngling
Icke mer man återfann.

Klocka, hvilken Cæsar burit
Redan före maktens dar,
Sedan dess på ättens storhet
Mystisk underpant du var!

Ofta se'n din sakta knäppning
Täljt nationers höjd och fall,
Som med självfva domsbasunens
Obevekliga metall.

Ofta inom siffertaflans
Ödesdigra, trånga ring
Världshistoriens hjul sig vände
Med din visare ikring.

Bredvid Austerlitz, på kullen,
Imperatorns hand dig höll.
Tsarens här på utsatt klockslag
Som en glödhög sammanföll.

Segerns rusande sekunder
Har du visat, lilla ur,
Liksom tidens hemska snäckgång
I den fångne örnens bur.

Det var du, som för hans arfving
Ängsligt pekat ut den stund,
Då hans tron i mörkret restes
Upp på röd och halkig grund.

Hon var med, din tysta stämma,
Bak Sedans beskjutna mur,
Utan misskund skredo timmar
Under tyska kulors skur.

Sist du burits vid ett hjärta,
Som var skuldlöst än och ungt,
Ingen fläck där ännu lådat,
Ingen gärning hvilat tungt.

En symbol af tidens oro,
Med demonisk frestarröst
Månn' du ej har rastlöst hamrat
Ock på denne ynglings bröst?

Fåfäng fråga! Döden klippte
Tråden af för alla svar,
Och den unges sol gick neder
Ofördunklad, ljus och klar.

Där han liflös låg bland gräset
Långt i fjärran Kafferland,
Cæsars ur en vilde vägde
Lystet i sin svarta hand.

Då det tappra unga hjärtat
Brustet slutade att slå,
Talisman, uti ditt urverk
Oron hörde upp att gå.

Om Napoleons-legenden
Föllo grafvens portar till,
Och det var som hade tidens
Ur ett ögonblick stått still.

Juli 1879.

Kung Henriks jakt.

Kung Henrik, ung Plantagenêt,
Vill njuta jaktens fröjd,
Sin nya falk han längtar se
I flykt mot himlens höjd.

Af ifver sjuder all hans blod,
Och under nattens lopp
Väl tio gånger upp han stod,
Att se om sol rann opp.

Ännu i dag på brittisk mark
Åt hägerns fall han gläds;
Snart tretti tusen bågar stark
Han jagar annorstäds.

Bland rosorna på Englands ö
Ännu en munter ridt —
Till Frankland se'n att purpur strö
På fält af liljor hvitt!

Halloh, re'n sända horn och lur
Sin smattrande signal,
Och gröna jackor vimla ur
Den vapenprydda sal.

Med örat spetsadt, halsen krum
Och förd af stallarns hand,
Den svarta hingsten tuggar skum
Vid marmortrappans rand.

Kung Henrik, ung Plantagenêt,
Med ärfda hjältedrag,
Så strålande han var att se
Som sol på segerns dag.

I sadeln med ett språng han satt;
Och följet ser förskräckt
Hans jägarhand få falken fatt,
Förr'n svennen handsken räckt.

En älghudshandske pärlesydd
Att akta känsligt skinn —
För sent! I handen utan skydd
Sin klo slår falken in.

Kung Henrik, ung Plantagenêt,
Med blixt i ögats hörn,
Så stolt och härlig var att se
Som Ljungarn med sin örn.

»Stor sak», han ropar, »riddersmän!
I jaktdräkt eller stål
Fick ingen frukta skråmor än,
När det gällt höga mål.

»En sargad hand — hvad är det mer?
Den har ej annat val,
Som hämtar bästa bytet ner
Från själfva himlens sal.»

Liten Karin.

Min Karin, nu dig visa glad
Som min gemål för land och stad —
Ack Herre Kung, din tjänstemö
Af skräck och ångest blott vill dö!

Nu kring de ljusa lockars svall
Den gyllne ringen fästas skall —
Ack, hur mitt hufvud bure sällt
En blåklint-krans bland skördefält!

Nu med de hvita fingrar små
Tag spiran med demanter på —
Ack, hur jag såge mera lugnt
Ett ax, af klara droppar tungt!

Nu sjunk i purpurkuddars famn
Hos mig i tronens trygga hamn —
Min Kung, om lyckan vänder sig,
Min trogna famn skall skyla dig!

Afskedsdrycken.

Vid den gamla ekens rötter,
Där den klara källan rann,
Dammiga, med trötta fötter,
Sökte hvila hon och han.

Här, bland mossans dagg-juveler,
Skogen tog i huldt förvar
Fågelfria ministreler,
Fredlöst albigenser-par.

Pilgrimshatt med breda skyggen
Dolde kinden hvit och röd,
Ränseln, kastad öfver ryggen,
Gömde landsflykts grofva bröd.

Under kappans veck en cittra
Sakta klang i sitt gehäng,
Van att söfva allt det bittra
Med melodisk silfversträng.

När en kvist de undanböjde,
De i kvällens rosenfärg
Dalen nedanföre röjde
Med sin gräns af blåa berg.

Kransadt af oliv och ranka,
Sågo de sitt land, Provence,
Och bland lundarne det blanka
Spegelbandet af Durance.

Hatten han af henne löste
Och på bruna lockars svall
Med sin hand ur källan öste
Feberstillande kristall.

»Drick», han sade ömt, »det lenar
Ljufligt ditt betryckta bröst!
Med min maning sig förenar
Vattnets egen joller-röst.

»Drick, en lönlig läkdom dväljes
Här i jordens rena saft —
Underbar en sägn förtäljes
Om den lilla källans kraft:

»En och hvar, som omildt öde
Fjärmar från vårt sköna land,
Afskedsdryck ur detta flöde
Upp må hämta i sin hand;

»Då skall för hans öga falla
Stoftets gröfre skiljemur,
Och med sinnen, nya alla,
Fattar han sin mor, Natur.

»I en enda hastig hägring
Klart han skönjer och förstår
Själen af sin hembygds fägring
Genom prisman af en tår.

»Tungan då sin tvekan mister,
Och liksom en källas språng
Känslan ur hans hjärta brister,
Och hans tal är genast sång.

»Rankans rus och rosens anda,
Skiftningen af ängens skrud,
Sötma, doft och syner blanda
Magiskt sig med språkets ljud.

»Kastad se'n till fjärran zoner,
Midt i främlingshopens larm,
Han sin fosterjord i toner
Bär bevarad i sin barm.

»Ett Provence, som ler och skimrar
Likt en bräddfull blomsterskål,
Dubbelt skönt han åter timrar
Upp i sångrikt modersmål.

»Kom och låt oss källan smaka!
Ljufva hjärta, drick du först:
Hämta näring, ädla maka,
För din andes skönhets-törst!

»Nu Provence, du gyllne, kära,
Draga vi på okänd led,
Men hvart våra vägar bära,
Taga vi dig alltid med!» —

Än en sista blick de skänkte
Åt den kända landskapsscen,
Och i deras ögon blänkte
Redan dryckens återsken.

Snart af deras fjät det svaga
Ljudet hän i dalen dog,
Källan ensam sjöng sin saga
Snart för slummerdrucken skog.

Sterope.

Ur dunklet i dalarnes näste
Vi blicka mot natthimlen upp
Och se på dess stjärnströdda fäste
Plejadernas skimrande grupp.

Det är som de götes tillsamman
I enigt och systerligt sken,
Som vore den himmelska flamman
Ej tänd hos de sju, men hos en.

Med strålar de blända, att ingen,
Som forskar bland stjärnorna, ser
Att Sterope, skönast i ringen,
Ej lyser hos systrarna mer.

En afton lik denna de drogo
I skyarnes glidande char,
Då silfrade dyningar dogo
Därnere kring mörk Balear.

Allt lägre sig sänkte de ljusa
Och lyddes med drömmande lust
På böljornas suckar, som susa
Ur månklara grottor vid kust.

En dödlig, så säger oss sagan,
Sin blick mot de himmelska höjt.
Från stranden hans trånande klagan
Vardt buren på rörskuren flöjt.

Bak molnen försvunno de höga
Plejader för jordsonens blick;
Allena från Steropes öga
Ett gensvar den bedjande fick.

Ur tonande sfärer hon lände
Att bringa den arme sin tröst.
Af mänskliga lidelser brände
En tår den odödligas bröst.

Den föll som en svedande gnista.
Om jordlifvets smärta ett bud,
Och där som den fallit sågs mista
Sin klarhet den stjärniga skrud.

Af stoftet hon hembar ett tecken
Till systrarnas strålande krans
Och döljer alltsedan i vecken
Af slöjan sin bleknade glans.

Då skygg hon i azurn försmälte,
Osynlig i himlarnes hus,
Strax väfde de andra ett bälte
Kring henne af skyddande ljus.

Med strålar de blända, att ingen,
Som forskar bland stjärnorna, ser
Att Sterope, skönast i ringen,
Ej lyser hos systrarna mer.

Okänd främling.

Skära arlaskyar randas
Öfver dunkelt lummig park,
Fågeln vaknar, linden andas
Balsamånga ljuf och stark.

Fjärran skogars blåa bälten
Kasta dimmans glesa dräkt,
Klöfverböljorna på fälten
Sakta gå vid västans fläkt.

Nyfödd tjusning lunden fyller,
Doft och välljud blanda sig,
Genom gröna hvalf förgyller
Solen ljust en ynglings stig.

Inga moln hans öga skymma,
Fastän börsen kännes lätt,
Fastän ränseln högst kan rymma
Lyran eller en palett.

Daggbestänkt af mossans läger,
Där han just haft nattkvarter,
Blickar han liksom han äger
All den sköna nejd, han ser.

Lik eröfraren till sinnes,
Tecknar han hvar lummig grupp
Som en tillgång i sitt minnes
Rika jordaböcker upp.

Själf den skygga bruna hinden,
Studsande i snårets krans,
Förr'n hon hinner fly med vinden,
Är för alltid märkt som hans.

Molnen, när de skönast glöda,
Få ej spårlöst gå förbi,
Bli till nya rosenröda
Riken i hans fantasi.

Mellan sekelgamla lindar
Nu det skymtar grått i grått;
Bakom tunga galler-grindar
Syns det höga herreslott.

På den döda prakten faller
Lifvets varma ljus i hast —
Smög ej genom portens galler
Främlingen ett ögonkast?

Rosor gladt välkommen nicka
Mot den enkle vandringsman,
Byster åt hvarandra blicka
Utur nischer: »det är han...

»Det är han, som återger oss
Än en skymt af lifvets lån
Och med andra ögon ser oss
Än vår arfvinge och son.

»För den egne ätteläggen,
Till hvars gagn vi stridt och spart,
Äro vi på marmorväggen
Döda anor blott och bart,

»Men för främlingen vi alla
Höra ännu lifvet till:
Älska, hata, segra, falla,
Allt som skaparlusten vill.»

Medan stenanleten hviska
Så ur hvälfda nischers rad,
Rosenläppar purpurfriska
Öppna sig bland tagg och blad:

»Var välkommen, tidt och ofta
Vi sett åt, om du ej kom.
Här till ingens fröjd vi dofta,
Här bryr ingen sig därom.

»Här natur och skönhet isats
Af den kalla flärdens spår,
Här, där kärleken förvisats,
Var ej våren riktig vår.

»Men du syntes — isen smälte
För sefirers lena ström,
Och vi jubla mot vår hjälte
Och hans hjärtas unga dröm!»

Linden, hundraårig jätte,
Susande nu böjde sig:
»Ja, vi se du är den rätte,
Här du hemma är hos dig!»

Ända ifrån grund en sprittning
Gick igenom bergfast slott —
Okänd främling i besittning
Tog en furstes arfvelott.

Kärleksgrottan vid Biarritz.

Medan kvällen målar västern full
Växelvis med ametist och gull
Ofvanför den sista purpurglöden,
Sitt hos mig och hör i vaggad båt,
Under böljans sakta kväfda gråt,
Sägnens ord om tvenne ungas öden!

Ser du skäret, dit en remsa sand
Likt en gångstig leder ut från strand?
Här och där i djupa skrefvor brusten,
Öppnar klippan, ofvan svallets skum,
Under ebbtid ingång till ett rum —
»Kärleksgrottan» kallas det på kusten.

Knappast känd af baskisk fiskarfot,
Grottans dunkla hvälfning tog emot
Två, som världen skiljt med järnhård regel.
Skugglikt skymtande från hvar sitt håll,
Här de träffades, då solens boll
Släcktes i Biscaya-buktens spegel

Arma par, fanns det ej guld och flärd
Öfvernog att i en slafvisk värld
Göra er till nöjda undersåter?
Lyckans barn förlåter världen allt,
Falhet, lumpenhet i hvar gestalt —
Hjärtats uppror blott hon ej förlåter.

Sina offer skall hon nå tidsnog —
Men i afton ensamheten drog
Underbart den trygga ringen om dem.
Öfver tårad kind det stänkte salt,
Deras suck i hafvets suck försmalt —:
Utanför ett haf — och ett inom dem.

Som en stjärnbild blänker till helt kort
Lägst vid himlens bryn och skymmes bort
Bakom ryggarne af höjda vågor,
Så det rikaste af ögonblick
Knappast tändes, innan ner det gick
I ett vaknadt svall af vilda frågor:

»Hvarför, då jag var så lycklig nyss,
Följer dödlig bitterhet din kyss?
Hvarför slutar allt i tåreflöde?
Hvarför gör mig ditt godnatt så arm?
Hvarför finns blott värme vid din barm,
Då all världen är så kall och öde?

»Hvarför, hvarför har jag hjärta fått
Och ej plantans omedvetna lott,
Då min fot i alla fall är bunden?
Eller, då min själ ej gränser har,
Hvarför gafs mig ock ej vingars par
För att följa dig kring jorderunden?

»Dock — för trång är hela jordens krets!
Skogens rofdjur gömslen har till reds,
Kärleken, en biltog hind, har inga,
Dit ej kopplet följer utan nåd
Flämtande sitt ädla villebråd
För att slita hjärtat ur dess bringa.»

Vilda frågor, frågor utan svar!
Fuktig stjärnbild åter uppgått har.
Ljufva kyssar, kyssar flera, flera!
Stundens timglas sväller fullt till rand
Liksom hafvet tömde där sin sand —
Morgondagen heter *aldrig mera.*

»Älskling, säg, hvad är väl detta brus?»
»Det du hör är blott ditt pulsslags sus,
Högt i sälla ådror sjunger bloden!»
Men i öppningen till grottans hvalf
Ett ofantligt spejarhufvud skalf,
Silfverlockigt, mörkgrönt — det var floden.

Tusen andra tränga sig bakom —
Var det re'n förföljelsen som kom?
I hvart ögonblick är porten trängre.
»Nu, min brud, jag evigt blir dig när!
Friheten med skummigt spann är här,
Nu förföljer oss ej kopplet längre.»

»Älskade, slut fastare din arm,
Kyss mig, medan än din mun är varm,
Vågens isköld redan når mitt hjärta!»
»Älskade, det svåra är förbi,
Denna kyss du undfår re'n som fri,
Den förut var lifvets sista smärta!»

Morgonvind kring vattenrymden smög,
Hafvet ut ur grottan böljan sög,
Löste hennes famn kring stenen knuten.
Men ett famntag fanns, som icke brast:
Tvenne höllo än hvarandra fast,
Hårdt omslingrade i dödsminuten.

Sköna lott! I en och samma stund
Glöda, glömma, slockna mund vid mund,
Tvenne stjärnskott än i fallet klara!
Hamna undan storm i eget blod,
Undan mänskoödens ebb och flod
I det djupa, stilla, underbara!

Vision.

— — O lasso.
Quanti dolci pensier, quanto disio
Menò costoro al doloroso passo!

Då Dante steg vid romarskaldens sida
Till Orcus ned, där vilsna själars skara.
I hvirfvel kringförd, upp och ned ses fara
Och under hopplös jämmer händer vrida,

Bland skuggor, irrande likt blad om hösten,
Han tvenne såg, som från de andra skilda
I fast omarmning *en* blott tycktes bilda —
Så tätt förentes genomstungna brösten.

Ej som de andra vildt de hördes klaga,
Där de af stormen ut i rymden fördes;
Blott mildt och sakta deras läppar rördes,
Förtroende åt sångarn så sin saga:

Du som bland jordens barn vill ensam läska
Ett kval likt vårt med ömkans rena droppe,
Vet, då vi ännu vandrade däroppe,
Vi buro namnen Paolo, Francesca.

Bland flärdens lekar främmande vi gingo
Och glans och guld vårt sinne ej bestuckit.
Ur skönhetskällan törstande vi druckit,
Förr'n i hvarandras blick vi drunkna fingo.

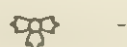
I toner möttes vi — i vår berusning
Vi märkte ej att vi hvarandra funno.
Till diktens öar, som i purpur brunno,
Vi vaggade vid aftonvågors susning.

På drömmens kust vi alltför länge gästat;
Då bröst till bröst omsider sjönk betaget,
Vi glömde svärdet af keruben draget,
Vi glömde svalget mellan oss befästadt.

Ur mörka skyar viggen redan hväste —
Vår första kyss försmalt i dödens smärta,
När samma udd fann väg till bådas hjärta,
Och efter oss förbannelser de läste,

Men ännu här i osällhetens vimmel
Ditt ljusa siar-öga ej förblandar
Oss två med andra stoftets fallna andar —
Ej domen själf förhärjat helt vår himmel.

Vårt öde ej vi häda eller klandra.
Förenta evigt, skäras vi af lågan
Och sluta med att älska självfva plågan,
Det hjärtesår, som gaf oss åt hvarandra.

Villan vid hafvet.

Till en bild af Arnold Böcklin.

Hvem skrämde villan upp ur elysisk ro,
Ur stilla skönhetsdrömmen, hon njöt så säker?
Nu rullar åskan dof öfver molnens bro
Och hafvet mörka dyningar inåt vräker.

Pentelisk fris och väggar af mjölkhvit stuck
Stå plötsligt fram i svafvelgul blixtbelysning.
Cypresser vrida sig under ångestsuck
Och genom rosenhäckarne går en rysning.

I lunden redan fallit till marmorbänk
En droppe, tung från kvalmiga firmamentet:
Ovidius, kvarglömd, mottog dess första stänk,
Som skälfver hett på rullade pergamentet.

Hvar är hon — villans, rosornas härskarmö,
Hon, skönhetslifvets ungdomshvita prästinna?
Längst ute står, vid dyningens rand af snö,
Som kallade hon på blixten, en ensam kvinna.

Hon står där svept i slöja som natten svart,
En tragiskt skön, förstenad och blek Medusa.
Den stela blicken stirrar, hon vet ej hvart,
Hon hör ej stormen, ser ej hur vågorna rusa.

Hvad gör det henne nu, om orkanen snart
I smäckra pelargångar förödande ljudar
Och knäcker stam vid stam i sin vilda fart
Och störtar murgrönlindade trädgårdsgudar?

I hennes hjärta rasat en större strid;
Där ligga ännu skönare spillror fallna
Och ensam står bland gruset en Eumenid
Vid remnadt altar, där helgade kolen kallna.

Så kom då, storm, och gör till ett öde rum
Densamma strand, där främlingen under segel
På afstånd tyckt sig skåda Elysium
Med marmorglans och grönska på böljespegel!

Tatterskan.

Ja, tussa hunden med ilsket tjut
Att slita min kjortel sönder
Och skäll mig häxa och drif mig ut —
Jag skrattar åt herrar och bönder.

Jag skrattar åt eder, ni hjärtlösa pack,
Åt eder, ni adelsdrängar.
En vacker dag får ni hösta min tack
För edra skällsord och slängar.

Jag sett hvad jag sett, jag vet hvad jag vet.
På borggården fick jag ej stanna,
Men såg dock hans högvälborenhet,
Den unge med rynkad panna.

Hans blick var som eldkol och kindens färg
Var hög som det sjudande modet.
Hur fick det med ens sådan glöd och märg
Det vattniga adelsblodet?

Han blir er en djäfvul — det såg jag strax.
Han får ej för ro skull makten.
Hur skall han ej rida bland bondens ax.
Då hornen skalla till jakten!

Det draget kring munnen, hur var det hårdt!
Han blir er en farlig herre.
För edra söner blir lifvet svårt,
För edra döttrar än värre.

Så många släkten, som aldrig fått
En droppe af sötma smaka,
Sin lystnad sparat för honom blott,
I honom de komma tillbaka.

Den spotska läppen, som kröker sig
Inunder de tidiga fjunen,
Har stillat sin första törst hos mig,
Då skogen var paulunen.

Den rike junkern, som sätta skall
Sin häl på tusendes nacke,
Min pojke är han i alla fall,
Bland buskar född i en backe.

En kväll vid slottsporten stod jag skygg,
Af hunger och trötthet bruten,
Och gossen hade jag på min rygg,
Han hängde i byltet knuten.

I borgförstugan lät nådig frun
Mig tak öfver natten skänka;
Se'n gick hon belåten till ejderdun
Att drömma om änglar kantänka.

Hon också hade en nyfödd en,
Familjens hopp var den ungen,
Den gamle gemålens ögonsten —
Han själf var till hofs hos kungen.

Jag väcktes om natten. I stenkallt hvalf
Uti sin sofdräkt den hvita
Stod borgfrun och lyktan i handen skalf
Och kinderna voro som krita.

Hon kväft sitt barn i en ljuflig dröm.
För mjukt hon visst låtit bädda!
Nu flöt hennes tal som en hviskande ström,
Hon bad mig att hjälpa och rädda.

»Min man — familjen — ditt barn mig gif!»
Så gick det i stammande ramsa.
Hvad värde fick ej det späda lif,
Som födts af en landsväg-slamsa!

Den höga frun fick sin vilja fram,
Landstrykerskan sade ej nej.
Men i min fattigdom och min skam
Det guld, som bjöds, tog jag ej.

På krucifixet lofvade jag
Bevara familjens heder,
Som bunde ej annat där vid lag
Mig bättre än alla eder!

I morgongryningen smög jag ut,
Då borgen låg tyst och öde.
Inom det trasiga byltets knut
Jag hade den lille döde.

I träsket, som svart och stilla stod,
Beskuggadt af knotiga pilar,
Förtryckarnes sista bleka blod
I gyttjan på botten hvilar. —

Jag kommer från slottet. Jag sett min son.
Sin nya häst han försökte.
Då lyftes mössorna långt ifrån,
Och ryggarne djupt sig krökte.

Jag såg hans trotsiga ögons brand
Och trädde ett steg för nära
Och fick mig på kinden en blodig rand —
Hans ridpisk skall packet lära!

Han brusade fram som en hvirfvelvind,
Det bar öfver äng, öfver mosse.
Det kännes som balsam på min kind,
Min mörke, härlige gosse!

Vinets ande.

Min far var solens yngling,
Som tog bedårad fatt
En nymf med horn i pannan
Och lystet, jordiskt skratt.

Men vaknande ur ruset,
Mot skyn han harmsen for,
Då vid de fulla brösten
Jag drömde hos min mor.

Jag är en jordisk dämon,
Fördärf min ynnest bär,
Dock bor hos mig en sträfvan
Dit, där min fader är.

De svaga mänskobarnen
Mig be att lyfta dem
Dit upp till kraftens himmel,
Till ljusets höga hem.

Nåväl, jag kan det äfven —
Uti en kort vision
Jag ofta drog en förlåt
Ifrån all skönhets tron.

Ett ögonblick allena
Jag slöjan öppnad höll —
Med svindelgripen hjärna
Mitt arma offer föll.

Mot djupets svarta afgrund
Den stirrande jag bar.
Då såg han på min panna —
Där stod det hvem jag var.

I täta vinlöfskransen
Min heta kind jag gömt,
Begråtande det öde,
Som så min skänk fördömt.

Jag vet en dag skall komma
Och kanske komma snart,
Då desse Adams söner
Se målet mera klart;

Då trånaden mot höjden
I hvarje hänryckt barm
Min eldkyss kan förakta
Och vara lika varm.

Ej blott i drufvans prisma
Skall världen te sig skön:
Visioner varda sanning
Till mödans segerlön.

Ej mera hungern dränker
Sitt kval i glömskans saft,
Ty nöden är betvungen
Af tanke och af kraft.

Den ljusa himlastegen
De rest på säker grund,
Ej vacklande som rusets
Invid ett bråddjups mund.

Ett släkte, friskt och frigjordt,
Som återvunnit sig,
Förbannelsen skall lösa
Från solens barn, från mig.

Min ranka skall ej slafva
I dunkla lustars tjänst,
Men klänga vild kring bergen,
Af solens blick beglänst.

Ej mer jag flyktigt lyfter
En stoftbetungad träl;
Ur blomman fri jag andas
Min himlaborna själ.

Lyckoprins.

Vid soluppgång låg slätten
Af daggen öfverandad,
Uti en doft af torfrök
Och morgondimma blandad.

På järnvägsskenan blänkte
Den första varma glöden;
Där gick på inspektering
Också en banvakt — döden.

Han lade sig i kurvan
Att vänta tyst och tåligt,
Där trä't i ett par syllar
Förmurknadt var och dåligt,

Då rasslar det i fjärran,
Allt närmare det brusar.
Emot benrangelsmannen
Med ilfart tåget rusar.

I stoppade kupéer
De sofvande sig sträcka,
Snart skall man vid stationen
Till frukosten dem väcka.

Blott en, den lille gossen
På tredjeklass-biljetten,
Är vaken och från fönstret
Hans ögon sluka slätten.

Till skolan ensam skickad,
Han gör den första färden,
Hans blick har tusen frågor:
Alltså, det här är världen?

Nu kommer det — nu döden
Är blott en tum från lifvet . . .
En utsträckt benhand stjälper
På sned lokomotivet.

En stöt — en ångestkorus —
Då plötsligt allt står stilla.
I ögonblicket döden
Fått sikte på den lilla.

Och han, den fruktansvärde,
Som intet kött skall spara,
På gossens panna läste:
Den låter du än vara!

Ur öppnade kupéer
Den skrämda skaran strömmar.
En iskall kåre jagat
På flykten alla drömmar.

I örat döden hviskat
På sina undersåter:
Den gången var det nära —
Men minns, vi råkas åter!

Blott gossen, lyckoprinsen,
Med ögon barnsligt klara,
På banans spillror leker —
Hvad vet väl han om fara?

Hans trygghet delar med sig,
Man känner sig helt lättad:
Den bromsnings-apparaten
Är makalöst inrättad! —

Och allt som solen höjdes,
Svann skuggan bort af döden,
Som gick sin väg att grubbla
På mänskors lott och öden:

Du unga blonda hufvud,
Din vän jag ej fick vara.
Nu står där på din panna
Om lycka och om fara.

Weesen, 10 Aug. 1889.

Stridiga andar.

I denna gamla sal, i skåp af ek,
Står gömdt och glömdt ett rikt bibliotek.
Hvad släkte efter släkte märkligt funnit,
På dessa hyllor dammig fristad vunnit.

Af tänkare och skalder hvilken rad
Och djärfva ord, som kommit split å stad,
Vägbrytare på vetenskapens bana
Och underbara drömmare som ana,

En hänryckt tolk af dygd, odödlighet
Och tviflaren, som allt i stycken slet,
Och tunga folioband, som ingen läser,
Och i skymundan lystna duodeser —

Här håller denna värld af andar frid;
I syskonhvila efter lifvets strid
Nu luta sina hufvuden tillsamman
De som hvarandra unnat afgrundsflamman.

Hvem stör de dödas ro? I salen står
Med hastigt fjät en sven på sjutton år.
Begärligt står han bland de tusen banden,
Som barnet i de rika smultronlanden.

Och han är herre här — han plockar ner
Bok efter bok och hungrar efter mer.
Då parkens kronor färgas aftonröda,
Han ser det ej — han lefver hos de döda.

Hans unga sinne låg så slutet nyss,
Så orördt som hans mun af kvinnokyss.
Nu sades lösningsordet och han vaknar,
För första gång han längtar och han saknar.

De döda tala. Hur med stridig röst
De kämpa sig till ingång i hans bröst!
De dricka lif af ynglingshjärtats värma
Och i dess rosengård som bin de svärma.

Ännu som fordom med hvarann i krig,
Enhvar vill vinna denna själ för sig.
Bespottare och skalder och profeter,
Enhvar vill styra dessa möjligheter

I dammet ofvanför hans mörka hår
En guldkolonn från solnedgången står.
Af stoftpartiklar, ljusets rena strimma
Där uppstå bilder, skymtande i dimma.

Med segerkransen härskarens gestalt
Och Fryne, född ur cyprisk böljas salt,
Och forskaren med stjärneglob i händer,
Martyren leende bland bålets bränder,

Ur detta bokdamm så de stiga opp,
Hans känslas skapelser med luftig kropp.
På strålig bro de genom rummet vandra.
Hvem af dem skall förtränga sist de andra?

Af trånad, som ej jorden stilla kan,
En tåreflod på heta kinder rann.
Nu blommar barndoms-oskuld aldrig mera,
Nu detta hjärta andarne regera.

Höstdag vid Schwedenstein.

Höstlig morgon grå och mulen
Gryr på Lützens hed,
Som då Lejonet af Norden
Sista gången stred.

Solen, blek, af dimman svepes
In i mantelns flik —
Segerhjälten, som ur slaget
Bäres bort som lik.

Träden omkring minnesstenen
Fälla vissna blad
Tätt som gula gardet täckte
Fältherrns lägerstad.

Invaliden, han som vaktar
Denna dyra jord,
Har i dag ej annat sällskap
Än en gäst från Nord;

Men för några veckor sedan
Var det annat slag,
Tysklands protestanter höllo
Här en högtidsdag.

Vittne bar kring hjältens kummel
Utländskt tungomål
Om hans underbara sändning
Och hans goda stål.

Vid koralens toner lades
Blommor ned till tack
Öfver mullen här på heden,
Som hans hjärtblod drack.

Nu har festens tal förklingat,
Fanors bjärta rad
Böljat bort från fält, där tufvor
Täcka gul brigad.

Ensam sysslar invaliden
Som det är hans sed.
Vissna kransar, svenska vimplar
Stilla tog han ned.

Hedersplatsen, tacksamt gifven
Nyss vid Lützens fest,
Tog du endast, gamla fana,
In som stundens gäst.

På de stores skådebana
Vardt en främling du.
Gustaf Adolfs härskartanke
Tänka andra nu.

Under tidens tunga fotspår
Intet synligt blef
Af den gräns, som bortom hafvet
Han med svärdet skref.

Mellan oss och dem härute
Östersjön går hvit,
Och vårt namn ur bruset tränger
Sällan öfver hit.

Segerns char, den senast körda,
Världens blickar har.
Järnets ålder döper ständigt
Nya fält och dar.

Ryktets sorl ej festligt mera
Fyller höstlig lund,
Förr'n en sekeldag ånyo
Rubbar minnets blund.

Men det svenska hjärtat älskar
Denna vemodsfrid,
Och hvad här det känner, mätes
Icke efter tid.

Bars ej nyss den bleka solen
Bort i töcknigt fång?
Hörde vi ej genom dimman
Luthers gamla sång?

Gustaf Adolfs ljusa klinga
Inför andlös värld
Korsas alltid här med Friedlands
Mörka runesvärd.

Smålands sadelfasta skara
Än i löddrigt traf
Spränger mellan fällda pikar
Öfver skyttegraf.

Manomfladdrad fåle kommer
Herrelös igen,
Hälsad af ett smärtans anskri.
Som ger eko än.

Alltid här i sanden glöda
Hjälteblodets spår,
Spåren af vår friska ära
Och vårt friska sår.

* *
*

Svenska folk, o lär att minnet
Börda innebär,
Om det ej odödligt verkar
In i det som är!

Gustaf Adolf har ej fallit
Här i segerns famn
För att tynga svaga skuldror
Med ett världsstort namn.

Glöm ej bort för krigarsnillet,
Stort i kampens brus,
Att det mål, som striden gällde,
Ytterst dock var *ljus.*

Månget dimmigt slagfält bidar
Dig, närhelst du vill,
Annat mörker än det Friedland
Vigde svärdet till.

Fäkta inom egna gränser
Lützens slag till slut,
Dvalans, nödens tröga skuggor
Segerrikt drif ut!

När du blott i enig samdräkt
Griper målet an,
Får nog hvarje fruktbar tanke
Ock sin egen man.

En föryngrad storhetssaga
Världen åter lär
Om ett framtidsfolk därborta
Bakom Nordens skär.

Lützen-stenens vemodshölje
Brista skall itu —
Gustaf Adolf segrar härligt
I sitt folk ännu!

Gossarne leka soldat.

I.

Kom, låt oss ge akt på skolungdomen.
Vandrande i konstens ljusa sal;
Blickar spegla huru tankar växa
Under lärarns insiktsfulla tal.

Ståtlig ungdom — lyckans rika söner!
Ädelt och harmoniskt vecklas ut
Kroppens former och förståndets odling
I det yppersta af institut.

Slående en krets omkring ledsagarn,
Militäriskt än de göra halt
Framför Rafaëlska himlasyner,
Än vid fäktarns klassiska gestalt.

Nu framför en basrelief de stanna:
Grekisk gosseflock i vapendans,
Vackra, frodiga små amoriner,
Som på lek fått låna sköld och lans.

Liten pilt, som nyss lagt af att krypa,
Lockig ler inunder hjälmens rand,
Knubbig Heraklid, beredd att strypa
Ormarne med modig barnahand.

Men professorn då tar varmt till orda,
Visar allvar gömdt i denna lek:
Gossen där, som tittar fram ur hjälmen,
Yfves redan af att vara grek.

För den stora, milda modren Hellas
Vill den lille öfva mandomsrön.
Härdas till en länk i hennes sköldborg
Är den tanke, som gör leken skön.

Ty hon älskar barnen. Rika skördar
Spira ur Athenes sälla jord,
Och i lagerskuggade portiker
Fritt en hvar kan dricka visdomsord.

Skulle barbariet våga nalkas
Denna ljusa, tempelsådda strand?
Hvarje son, till tack för bröd och bildning,
Offre då sitt blod för fädrens land!

Lämnas valet mellan död och nesa
Af en Perserkonung fjärran från,
Förr'n de gamle hunnit gripa svärdet,
Barnens sköldklang svarar: Marathon!

Läraren är rörd. I blanka blickar
Syns att talet föll i tacksam jord.
Denna ungdom, det tar ingen miste,
Till en lifvakt för idén är gjord.

Skulle stolta namn och stolta borgar
Ärfvas nästa gång med minskad glans?
Framför fadrens kask, af kulan bucklad,
Gossen tidigt re'n i drömmar fanns.

Re'n i skolans lekar är han höfding,
Trotsigt vacker uti krigisk brand:
Hågen stärker han till vapenskifte
För sitt arf, ett mäktigt fosterland.

II.

Trumman går — soldaterna marschera!
Framåt marsch vid hornens gälla ton!
På en plan i parken exercera
Fermt de små uti en stor nation.

Fattigskolans barn en gång på våren
Bjudas hit — då vankas öl och mat.
Lärarn lydigt följande i spåren
Ordnas de till lek — man är soldat.

Men jag tänker på en scen i Hellas:
Yster gosseflock i vapendans,
Som vi sett i marmorn föreställas
Amoriners lek med sköld och lans.

Fager form, som där så högt behagar,
Fåfängt söks i denna andra tropp.
Det är ej i kraft af fattiglagar
En behjälmad amorin står opp.

Bleka barn! Ifrån det första året
Något felats dem — och vet du hvad?
Jo, för lifvet själfva grundvillkoret:
Vara riktigt mätt och riktigt glad.

Allt ifrån sin födsel knappt välkomna
Hos föräldrarne i brödlöst hus,
Ofta nog de hungriga fått somna
I ett kyffe utan luft och ljus.

Ur en gränd, där solen aldrig skiner,
Blott till släp och slit de dragas fram.
Bland fabrikens bullrande maskiner
Glädjens ört står grå af stenkolsdam.

Stackars små! Då grändens rännsten jäser,
Kvickna mörkrets hemska ormar vid,
Ettertungad Difteritis hväser
Hest mot fattigdomens Heraklid.

Men de hänga envist fast vid lifvet,
Som ju ger en festdag då och då
Och i dag dem unnar tidsfördrifvet
Att i marschtakt efter trumman gå.

I sin skola noga de fått lära
Att de lefva i en mäktig stat,
Lysande och stor af krigisk ära,
Och att hvarje man är född soldat.

Tuktomästare om plikter tala,
Men det där som plikten lyftning gaf,
Det förskönande och ideala,
Vet ej fattigskolan mycket af.

Hvilka minnen äga desse? Inga,
Blott en barndom karg och glädjetom.
En förseglad bok är för de ringa
Diktens värld och konstens helgedom.

Trumman går! En tvist vid världens ände,
Hvarom fattigfolk ett ord ej sport,
Släpper kriget löst och dess elände,
Slaktande af människor i stort.

Men de spänna ränselns axelremmar,
Mord-maskinen dem i handen sätts,
Snart besås med sönderslitna lemmar
Ärans fält vid Plevna eller Metz.

Mitraljösen, hundraögd Medusa,
Regnar sår och död ur alla rör —
Höfdingarne gladt i spetsen rusa.
Bildade, de veta ju *hvarför?*

Veta att sitt eget de bevara,
När de grannens kraft och lycka bräckt.
Att blott så de värja af en fara,
Som kanske förkrossat nästa släkt.

Målet se de bortom stridens bölja
Likt en smyckad, upplyst kolonnad;
Men de dunkla hoparne, som följa,
Mejas ned — och spörja ej för hvad.

Genom gallret.

Där ute i villastaden
Är det så putsadt och skönt,
Bak blankpolerade galler
Så lummigt och saftigt grönt.

Där lyser den hvita fasaden
Med bilder och ornament,
Balkong med karyatider
Af bästa Portlands-cement.

Ett springvatten förs af vinden
Som duggregn åt sidan ibland
Och tårpilens skugga darrar
På gångarnes gula sand.

Men ute på vägen står där
I arbetskläder en man,
Mot gallrets iskalla stänger
Sitt ansikte pressar han.

Hans näsborrar suga harmfullt
Från fjärran resedans doft,
Hans gnistrande ögon ville
Förbränna villan till stoft.

Den lyx, hans hjärta förbannar,
Han bidrog till på sitt vis:
I sandsten handelns emblemer
Han huggit på denna fris.

En konstnär kan se med glädje
Sitt stycke på andras vägg;
Arbetarn sitt verk betraktar
Och svärjer tyst i sitt skägg.

Hur ville han blindt gå framåt
Med järnspett och dynamit,
Utplåna det sista spåret
Utaf sin trälande flit!

Det var blott ett ögonblicks vrede —
Nu ljusnar åter hans min
Och motvilligt breda munnen
Sig drar till ett godsint grin.

Han tyckes ju helt beskedlig,
Beskedlig — ja, det vet Gud!
Det ser nog den lille gossen,
Som leker i sammetskrud.

Han släpper sin granna gunghäst
I bete på blomsterbädd.
Själf tultar han fram till gallret —
Nej, han är alls inte rädd.

Se så, nu språka de båda
Om hästar och dockor väl,
Den lille lycklige gossen
Och denna barnsliga själ.

Den fule, klumpige mannen
Med murbruk på arbetsblus
Beundrar det fina barnet,
Ett väsen af idel ljus.

Och gossen, den späde härskarn
I drömmens och lekens park,
Han gläds åt den vänlige jätten,
Som är så stor och så stark.

Han räcker honom ur gallret
En törnros i dagg och glöd
Och tacksam den grofva handen
Tar blommor i stället för bröd.

Om icke det gallret funnes,
Då vore det först en fest.
Då skulle de leka riktigt,
Då finge jätten bli häst!

Nu bli de ej rätt bekanta,
Och därtill är gallret skuld,
Det gallret, som fram i tiden
En gång skall vara af *guld*.

Utom tullen.

Efter varma majregn spirar
Ymnigt vida slättens sådd,
Harens skygga öron skymta
Upp ur rågens gröna brodd.

Vandrarn utom stadens tullar
Rusar sig af lif och sol
Och af nyfödd doft från blomster,
Som han vissna såg i fjol.

Ute vid förpaktargården,
Dit den lilla pil-allén
Mellan rapsfält tvärar öfver
Från den dammiga chaussén,

Svartklädd likvagn håller stilla
Framför gårdens inkörsport.
»*Wiedersehen*», välkänd byrå,
Allt besörjer fermt och fort.

Skolans alla gossar, flickor
Kommit med en vacker krans,
Stå i grupp att taga afsked
Sista gång af lille Frans.

Byskolmästarn, midt i kretsen,
Tecken ger — och psalmen höjs,
Just då första skymt af kistan
I den öppna dörren röjs.

Fadren under konstlad ifver
Hjälper till med egen hand
För att stufva in i vagnen
Bördan, prydd med krans och band.

Sången slutar. En förgråten
Kvinna bjuder brickan kring;
Lille Frans med vin och tårta
Tackar så kamraters ring.

Vagnen nu i gång sig sätter,
Knarrande i sakta mak.
Dufvorna med gälla vingslag
Svärma upp från ladutak.

Dufvorna, af tåget skrämda,
Hitta snart tillbaks igen,
Fjolårsblomster komma åter
På sin förra plats — ack, men . . .

Vagnen med sitt *Wiedersehen*
Silfverblankt på kolsvart grund
Glimmar än vid vägens vikning,
Syns ej mer i nästa stund.

För sent!

Liten tiggarflicka, klädd i lumpor,
Står framför ett upplyst prakthotell.
Frysande, förutan skor och strumpor,
Ber hon om en slant till bröd i kväll.

Du är icke hård, — men penningpungen
Svåråtkomlig göms bak rockar två,
Och stå stilla för den stackars ungen
Kan du icke, när det blåser så.

Vid ett bord med silfver och kristaller
Snart du sitter varm inunder tak,
Men ej soppan dig på läppen faller,
Vinet har ej mer sin gamla smak.

Vid hvart fat, som bjudes fullt till randen,
Hvaråt du helt tankspridd säger nej,
Ser du blott den lilla magra handen,
Och du frågar tyst: hvi gaf jag ej?

Nästan ond att känna dig så blödig.
Stiger du från bordet upp att gå,
Tänkande: hvad oro var här nödig?
Barnet står nog kvar. Nu skall det få.

Ack, för sent! Den lilla är försvunnen.
Tomt är hörnet, där hon senast stod.
Som en bubbla är hon fort förrunnen
I den stora mörka mänskoflod.

Som hon kom, så gick hon omedveten
Om den sändning, som hon haft hos dig:
Af den eviga Barmhärtigheten
Kanske enkom utsänd på din stig!

De vansinniga i Ragaz.

Genom skogens gröna kronor,
Glimmande med stänk af guld,
Ljuder chör af kvinnoröster
Smärtefull och dock så huld.

Unga, bleka sångarinnor,
Sägen, hvilka ären I?
Arm i arm de långsamt skrida
Sällsamt leende förbi.

Ack, nu ser jag allting tydligt —
Själsomtöcknad skaran är.
Vakterskorna gå bakefter,
Hospitalet ligger där.

Vid de armas aftonvandring
Här i solnedgångens prakt,
Minnets brustna strängar dallra
I en gammal visas takt.

Anden, famlande och fången,
Flyktar i din famn, musik,
Väcker till ett skenlif åter
Döda känslors sköna lik.

Men en rysning skakar lyssnarn:
Dessa toners rikedom
Återklingar ej ett inre,
Denna fagra form är tom.

Tom är sången, som ej lefver
Af ens eget lif i dag,
Som ej växt till troget hölje
Kring ens eget hjärtas slag.

Ve, att med förbundna ögon
Söka följa diktens stig
I en värld, som obegriplig
För ens blick har slutit sig!

Spöklikt sköna melodier,
Utom hörhåll fly jag vill.
Sången själf kan ej befria,
Det hör endast lifvet till.

En konstnärs eftervärld.

På konst-expositionen
Jag fann blott alltför föga
Förtjäna enigt bifall
Af både själ och öga.

Hos en var tanken lycklig,
Men färg och teckning klena,
Hos en fanns väl naturen,
Men död natur allena.

Jag liknöjdt öfver tröskeln
In till ett smårum trädde,
Där utkast utan ramar
Var allt hvad väggen klädde.

Den stora mänskoströmmen
Ej märke till dem lade.
Från samma pensel upphof
Synbarligen de hade.

På obelönad vandring
Igenom brokig våning
För första gången hejdad
Jag stod af glad förvåning.

Här var natur och sanning,
Men ock ett konstnärshjärta,
Som gett i landskapsbilder
Sin egen lust och smärta.

En hand, som djärft försmådde
Att ängsligt noga pensla,
I snabba syner fästat
En doft, en ton, en känsla.

Ett fritt och trotsigt sinne,
Som skakar af sig banden,
Steg liksom brisens sälta
Ur denna bild från stranden.

En hed, en blygrå himmel
Och en flyttfågelskara —
Ljöd ej ett skri ur luften?
De vilda svanor fara.

Bland mörka trän en boning
Jag tyckte mig ha sett den —
Ur mina drömmar målarn
I månljus återgett den.

Jag sporde katalogen
Hvem konstnärn kunde vara.
Ett kvinnonamn, ett dödskors,
Ett årtal stod där bara.

Hur sällsamt! Dessa syner
Från skogen, heden, kusten
Som spegelbilder lefde,
Se'n spegeln själf var brusten.

Åskådaren, en främling
För konstnärn och dess öden,
Såg lydigt med dess öga,
Som slocknat re'n i döden.

Och ännu mer — hans känslor
Hur fördes de ej fångna
Af denna aldrig sedda,
Okända hädangångna!

Hur lefde och hur dog hon?
Med ifrig fråga gick jag
Till galleriets custos,
Men intet veta fick jag.

Jag vände om. I färger
Kom svaret på min fråga:
»Hör upp att söka forska
Om jordad fröjd och plåga!

»Allt vägens stoft, som tyngde,
Sjönk ned i glömskans bölja.
Var nöjd att ögats vandring
Och känslans kunna följa.

»Tag här hvad bäst jag skådat
Och djupast känt på färden,
Du främling, som måhända
För mig är eftervärlden.

»Du spörjer om mitt hjärta,
Hur det såg ut därinne . . .
Hvad själf med mig du kände,
Det är mitt lif, mitt minne.»

Slottet Tarasp.

Ur gördel af klena granar
Stå väldiga fjällar opp,
En dvärgsjö med blågrönt vatten,
Som speglar en snöig topp;

Och öfver stupande branter
Ett gammalt riddareslott,
Som fordom dalen behärskat,
Nu öde, förfallet och grått.

Dit upp, bland betande getter,
På broddade skor det bär.
Vid porten hejdar oss ingen
Med armborst och korsgevär.

Se där var köket, där gemsen
På spettet ångade fin,
Och här låg källarn, som blödde
Sitt röda Veltliner-vin.

På smala, remnade trappor
Till borggemaket vi nå
Och blicka från utbygdt fönster
Mot molniga alper blå.

Där står än i fönstersmygen
En multnande ekebänk,
Som färgade rutor fordom
Beströdde med regnbågsstänk.

Där satt hon i rörligt skimmer
— Jag ser det närhelst jag vill —
Den bleka borgfrun och hörde
Ett alphorn åt dalen till.

Jag ser den vaxhvita handen
Och vemodsdraget kring mund;
Hon stirrar i pärmeboken
Med helgon på gyllne grund —

Ett verk af den unge klerken,
En konstnär i själ och sinn' . . .
Det var en sorglig morgon,
Då han vardt funnen i Inn!

Nu närma sig tunga fotsteg.
Gemålen — ja, det är han.
I barmen hos skälfvande hjärtat
Den lilla boken försvann.

Ett ansikte, rödt af jakten,
I uppslagen dörr sig ter —
En lukt från stallet, en svordom —
Jag ser eller hör ej mer.

Framför visionen jag fäller
Tillbaka en lyftad flik.
Ni rycker på axeln kanske
Och tänker väl: romantik!

Ja, ni har rätt. Ej behöfves
Så långt tillbaka att gå.
Förtryckare och förtryckta
Än finnas såväl som då.

I främmande dräkt.

I femvåningshuset vid torget
I afton elden kom lös.
Man stod där i mörka grupper
Och stirrade uppåt och frös.

Det pustade röda hvirflar
Ur vindskupors öppna mund
Och färgade snökorns-molnen
På vinterlig, dunkel grund.

Men se! ur den nära cirkus
I brådska, förtviflad, vild
Kom rusande genom hopen
En sällsam, fantastisk bild,

En nymf eller bacchantinna,
Som dansat för bröd i kväll . . .
Kring rosafärgade former
Slog pantherns fläckiga fäll.

Hon sjönk till den hvita marken,
Som lyste i flammigt ljus;
Sitt barn hon läst in där uppe
I detta brinnande hus!

Man lyfte just upp den arma,
Då räddningens budskap ljöd:
Ett barn på sviktande stege
Vardt frälst med yttersta nöd.

Hon skrattade först spasmodiskt,
Men lättande inom kort
Föll tårarnes regn på kinden
Och tvättade sminket bort.

Nu var hon blott moder, ej annat,
Och känslan fick storma fritt.
En lögn var nu pantherhuden,
Och skamlig var klädnadens snitt.

Du stackars utklädda väsen,
Ditt barn är i godt behåll.
Blygs ej för den främmande dräkten,
Som hörde här till din roll!

Vi också, som samlats kring dig,
Ha masker af skilda slag,
Tills ödet med plötsliga flammor
Belyser vårt innersta jag.

Tidningspojken.

Förr'n någon fått skorna på sig,
Går tidningspojken åstad.
Kling kling! säger klockan — han lämnar
Sitt fuktiga morgonblad.

Och gnuggande sömnen ur ögat,
Med nyfiket välbehag
Man sträcker ut handen efter
Hvad världen säger i dag.

Det är som ur spalterna stege
Ett brus af millioner hjul,
Af flämtande bröst som spörja:
Hvad har *du* gjort? Ej en smul'.

Den lille nyhetsbringarn,
Så ringa han är, han vet
Att solen är längese'n oppe
Och lifvet är verksamhet.

Med ögon varma och klara
Han skyndar från port till port
Att väcka och förödmjuka
Enhvar som ingenting gjort.

Kanhända en annan och större
En dag sig åtar hans kall,
Och tiden, i tidningens ställe,
Förkunnar ett hårdt: *du skall!*

Du lille tidningspojke,
En jätte din plats tar in...
O vore hans blick allenast
Så klarögd och varm som din!

I porslinsfabriken.

Jag på fabriken haft min ögonfröjd
Att se porslinsarbetarn sträfsamt böjd
Att svarfva utan rast det mjuka ler,
Tills än en kanna, än ett fat sig ter.

Mig är du mer än drifvet silfver dyr,
Du kanna, skapt för konstlös hvit glasyr;
Mer än en vas för furstetaffel gjord
Min aktning har du, fat för ringa bord.

Jag vördar eder, enkla bohagsting,
Som inom kort i tusental gå kring
Till handtverksmannens och till bondens bo,
Där mödan har sin knappa måltidsro.

På gagnlöst glitter har jag sett mig mätt,
Dess vackra tomhet umbär folket lätt;
Men hell den hand, som skapar tyst för dem,
De arbetströtte i de låga hem!

Ja, hell och åter hell hvar okänd hand,
Som skänkte form åt skålen, till hvars rand
Går varm och brådskande en törstig mund,
Då nötta verktyg hvila för en stund!

Ack, denna hand, hvars verk vi gå förbi,
Långt mera oumbärlig är än vi,
Som blåsa bubblor blott af granna ord
Till lek vid öfvermättad bildnings bord.

O, den som kunde skänka dikten så
Den enkla form, som tusenden förstå,
Den form, som frambär kraftigt hvardagsbröd
Till tjänst för hunger, ej för öfverflöd!

O tänk, att bilda i en lycklig stund
Den bägare, som anstår hvar mans mund,
Som fylls vid tidens djupa brunn en gång
För tusenden, som törsta efter sång!

Olika synpunkter.

Han satt vid sitt fönster tidigt,
En skönhetens tolk och vän.
Där rann för den stora staden
En arbetsdag upp igen.

Det fallit snö under natten;
Än bredde sig hvit och ren
Det folktomma torgets yta
I morgonens bleka sken.

Och gropar och ojämnheter
Och smutsen förliden kväll,
Allt skylde nu samma skära
Barmhärtiga hvita fäll.

Och skådarens ögon dröjde
Vid synen med välbehag;
Men huru länge? För staden
Begynte en arbetsdag.

För plumpa, släpande fötter
Och kärror med rasslande hjul
Den fina snön vardt en sörja
Motbjudande, grå och ful.

Han drog sig ur fönstret tillbaka.
En känsla reste sig mot
Att se det skära och sköna
Besudladt af människofot.

Men vimlet därnere på platsen
Det hade sin vanliga gång.
En karl sköt framför sig en kärra —
Hans tanke var trög och trång,

Gick blott till ett hus i sänder
Som nummerordningen bjöd.
Han bragte väntande munnar
Sitt färska, doftande bröd.

Den tjänande brodern.

På resan igenom lifvet
Är du så trygg och till freds.
Vid hvarje station, det är gifvet,
Ett dukadt bord står till reds.
Du far genom sköna nejder
Och njuter på dunvarm ejder
Din rundliga hvilas frid.
Sof sött — den tjänande brodern
Han vakar emellertid!

Hvem är han? Hos dig i minnet
Hans drag ej fästat sig in,
Hans hand med det grofva skinnet
Har knappast ens rört vid din.
Som lampans ande allena
Osynlig han plägar tjäna
Och visar sig blott som *gagn*,
Ett månghöfdadt mystiskt väsen,
Ibland ett sorl kring din vagn.

Det hus, som sluter dig inne,
Ombonadt, varmt och bekvämt,
Din nya rock och ditt linne,
Som lyser hvitt och förnämt,
En gata sopad och putsad
Att icke din fot blir smutsad,
Det färska bröd, som du skär —
Allt det är den tjänande brodern,
Som är i sitt verk dig när.

Han håller i ångans tömmar,
Han steks i maskinrummets sot
Och för dig i leende drömmar
Omkring det rullande klot.
När i förtrollning du vankar
Bland skaldens kolonner af tankar,
Bland välljud, som aldrig dö,
Den tjänande brodern, den svarte,
Har fäst dem på papperets snö.

Så trampar han tyst den bana,
Som ödet, ej själf han valt.
Allt går som af gammal vana,
Du tänker: jag har betalt.
Mer tarfvas det ej, du menar;
Men tänk, om den ande dig tjänar

En dag toge annan form,
Förvildad, förbittrad, förfärlig,
Ett haf af hufvu'n i storm!

Lär se i den tjänande anden
Personen — en like och vän,
Tryck själfva den valkiga handen,
Ej blott en penning i den!
Hjälp honom att fritt sig förvandla
Till en som kan tänka och handla,
Se in i hans anlete klart!
Lär känna arbetarn, din broder —
Men minns: hvad du gör, gör snart!

Poesiens vandring.

Det stod en fest på solbelysta höjder.
Ett gästabud för lyckans barn tillreds;
I marmorsalar bodde lifvets fröjder
Inom en magisk, otillgänglig krets.

Kring nöjets brunn, som sprang i kolonnaden,
Hvar gäst behöll den plats dit han kom först
Och fann, bredvid den gnistrande kaskaden,
En lagom skål i mån utaf sin törst.

I dag liksom i går ett sorglöst vimmel
Berusades af skönhet och af glans;
Dock fanns en fläck på denna högblå himmel,
I nektarskåln en droppe malört fanns.

De visste att i hålor djupt bland gruset
Ett annat släkte byggt vid höjdens fot,
Att lyckans blomkalk, vaggande i ljuset,
Sög färg och doft ur denna dunkla rot.

De strödde neder till eländets bygder
En handfull håfvor — ty man var ju god.
Se'n skars i marmor gyllne namn på dygder
Och gifmildhet där stod och ädelmod.

Liksom Athene utur Jofurs hjärna,
Så fram ur deras bästa känslor sprang
En ljusets dotter, poesiens tärna
Med blick af himmel och med tal af klang.

Hon sväfvade omkring de rika borden
Och bragte underbara rosors gärd,
Hon sjöng — man hänryckt lyssnade till orden
Och allt var godt i denna bästa värld.

Så fortfor hon att blomsterströ och sjunga
För öfvermätta än i kvällens frid,
Då tankar tycktes domna vallmotunga
I dagrarnes och skuggans brytningstid.

Ett skimmer steg på hennes skära kinder,
Hon lade friska rosor i sin korg.
Från slumrarne hon smög förutan hinder
Med uppfäst tunika ur mörknad borg.

Hon styrde vandringen till nödens hålor
På trappafsatser nedåt droppstenshvalf.
Och guldsandaln kring hennes fina sålor
Vid fjäten klibbade — af köld hon skalf.

Hon kom, hon såg — där steg ur nattens gömmen
Ett rossligt sorl som af en gyttjig flod.
För synerna ur hungerns herradömen
Med sina däfna rosor stum hon stod.

Mot korgen magra händer vildt sig sträckte.
Men föll på blomstren skenet från ett bloss,
Ett hånskratt ljöd, som sångens mö förskräckte:
Hon bringar blommor — blommor blott — åt *oss!*

Hon flydde hemåt före hanegället
Med örat ännu fullt af hesa skrik.
Kaskaden lekte väl på gamla stället,
Men nöjets värld var icke mer sig lik.

De sälla vaknade ur ljusa drömmar
Och hälsade: välkommen, hulda mö!
Ack, sinat hade läppens välljudsströmmar
Och inga rosor hade hon att strö.

Och glädjen klang med ens så kall och tvungen
Och det var bitter smak på nektarns brunn.
All harmoni var hjälplöst söndersprungen.
Se'n sången brast på hennes bleka mun.

Förgäfves lät man höga dygder tala
I gyllne skrift från väggens marmorfält;
Ett hemligt tvifvel stod ej att hugsvala,
Hur djärft än sades: allt är väl beställdt.

Men drömlös lyssnare i midnattsstunden
Ett ljud förnam, som han med bäfvan tydt:
Det lät som spadtag. Tiden gnagde grunden
På åldrad värld, från hvilken sången flytt.

INNEHÅLL.

Tankar och Toner

I Afrika

1880

Firenze och Sorrento

1880–1882

Fantasier och Verkligheter

